

# Hollola

## Päätös maa-ainesluvan ja ympäristöluvan yhteishakemuksesta, Laitinen Arto ja Riitta, 98-433-6-49 (Tertunmetsä)

HOLDno-2024-660

### ASIA

Päätös maa-aineslain (555/1981) 4 §:n mukaisesta maa-ainesten ottamislupahakemuksesta sekä ympäristönsuojelulain (527/2014) 27 §:n mukaisesta ympäristölupahakemuksesta. Yhteistä lupaa on haettu yhdellä lupahakemuksella ja asia ratkaistaan yhdellä päätöksellä (MAL 4 a § ja YSL 47 a §). Päätös sisältää ratkaisun toiminnan aloittamisesta muutoksenhausta huolimatta (YSL 199 §).

### Hakija

Laitinen Arto ja Riitta

### Toiminta ja sen sijainti

Hakemus koskee kalliokiviaineksen ottoa ja louhintaa sekä murskausta. Toiminta sijoittuu Hollolan kunnan Nokkolan kylään kiinteistölle 98-433-6-49 (Tertunmetsä). Toiminta ei sijoitu luokitellulle pohjavesialueelle.

Lupaa haetaan 15 vuodeksi 400 000 m<sup>3</sup> kokonaisottomäärälle. Keskimääräinen vuotuinen ottomäärä on 26 000 m<sup>3</sup>. Ottoalueen pinta-ala on 3,6 ha.

### Luvan hakemisen peruste ja lupaviranomaisen toimivalta

Maa-aineslain (555/1981) 1 §:n ja 4 §:n mukaan kiven, soran, hiekan, saven ja mullan ottamiseen pois kuljetettavaksi taikka paikalla varastoitavaksi tai jalostettavaksi tarvitaan lupa lukuun ottamatta tavanomaista kotitarvekäyttöä.

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 27 §:n mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan on oltava lupa. Lain liitteen 1 taulukon 2 kohtien 7c ja 7e mukaan luvanvaraisia toimintoja ovat kivenlouhinta, jossa kiviainesta käsitellään vähintään 50 päivää sekä tietyille alueella sijoitettava siirrettävä murskaamo, jonka toiminta-aika on yhteensä vähintään 50 päivää.

Maa-aineslain 4 a §:n (424/2015) ja ympäristönsuojelulain 47 a §:n mukaan maa-ainesten ottamista koskeva lupahakemus ja samaa hanketta koskeva ympäristölupahakemus on käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä, jollei sitä ole erityisestä syystä pidettävä tarpeettomana.

Maa-aineslain 7 §:n mukaan maa-ainesten ottamista koskevan lupa-asian ratkaisee kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/1986) mukainen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 34 §:n ja ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (713/2014) 2 §:n nojalla kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ratkaisee kiven louhintaa ja murskausta koskevan ympäristölupahakemuksen. Hollolan kunnan hallintosäännön 17 §:n mukaan Hollolassa ympäristönsuojeluviranomaisena toimii elinvoimavaliokunnan valvontajaosto.

### Asian aikaisempi käsittely

Hakemus on tullut alun perin vireille erillisinä maa-aines- ja ympäristölupahakemuksina vuonna 2014. Tehdyistä lupapäätöksistä valitettiin hallinto-oikeuksiin, jotka palauttivat asian käsittelyyn yhteiskäsittelymenettelyssä. Valvontajaosto antoi 25.11.2020 asiasta kielteisen päätöksen. Hakija valitti kielteisestä päätöksestä Vaasan hallinto-oikeuteen, joka hylkäsi valituksen päätöksellään 31/2023. Hakija valitti hallinto-oikeuden päätöksestä edelleen Korkeimpaan hallinto-oikeuteen, joka

vuosikirjapäätöksellään 795/2024 kumosi hallinto-oikeuden ja valvontajaoston päätökset ja palautti asian uudelleen käsiteltäväksi valvontajaostolle.

### **Asian vireille tulo ja täydennykset**

Asia on tullut kuntaan uudelleen vireille 5.4.2024. Hakemusta on täydennetty 16.5., 25.6., 26.7. ja 19.12.2024.

### **Aluetta koskevat luvat ja kaavoitustilanne**

Alueella ei ole voimassa maa-ainestenotto- tai ympäristölupia tai muita vastaavia lupia.

Alueella ei ole voimassa olevaa asemakaavaa.

Alue on Hollolan strategisessa yleiskaavan 2020 pääkartassa M-alueella (maaseutuelinkeinot). Kaavamääräyksen mukaan alue on varattu ensisijaisesti maa- ja metsätaloudelle sekä muulle elinkeinotoiminnalle, joka kokonsa ja ympäristövaikutustensa suhteen sopii maaseudulle. Ympäristöhäiriöiden teemakartassa alue on merkitty luonnonvaralogistiikka-alueeksi. Yleiskaavan luontoarvojen teemakartassa alue on yhtenäinen laaja talousmetsä.

Päijät-Hämeen maakuntakaavassa 2014 suunnitelma-alueen itäosan poikki kulkee ohjeellinen ulkoilureitti ja alue sijoittuu luonnonvaralogistiikan kehittämisen kohdealue -merkinnän sisälle.

### **Ympäristövaikutusten arviointimenettely**

Suunniteltuun toimintaan ei sovelleta ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

## **TOIMINNAN KUVAUS HAKEMUKSEN MUKAAN**

### **Toiminnan sijaintipaikka ja sen ympäristö**

Hollolan kunnan Nokkolan kylässä Tertunmetsä RN:o 6:49 niminen tila, jonka kiinteistötunnus on 98-433-6-49. Maa-ainesalue sijaitsee suoraan mitattuna (ei teitä pitkin) noin 11 km Lahden eteläpuolella. Kulku alueelle tapahtuu vanhalta Helsingintieltä vasemmalle Lierantielle, jota ajetaan noin 1,5 km ja sen jälkeen oikealle metsäautotielle, jota ajetaan noin 0,7 km.

Tilan pinta-ala on 15,95 ha, joka on kokonaisuudessaan metsämaata. Ottoalueen pinta-ala 3,6 ha, maa-ainesten ottamisen taso +100, pohjaveden taso lännessä sijaitsevalla suolla olevan vedenpinnan perusteella arviolta noin +90 m.

### *Maaperä, luonnonolosuhteet ja maisema*

Alueen maapohja on karua/kallioista, kuivaa tai kuivahkoa kangasta, puusto on marraskuussa 2014 hakattua talousmetsää. Pääpuulajeina ovat mänty, kuusi ja koivu. Alueella ei ole havaittu tärkeitä eläin- tai eliölajeja eikä metsätalouden harjoittamiselle tai hakkuuluville ole ollut esteitä Suomen Metsäkeskuksen toimesta. Alueelle on tehty luontokartoitus vuonna 2015. Selvityksen mukaan alue sopii luontoarvojensa puolesta louhintaan eikä tarvetta lisäselvityksille katsota olevan.

Toiminnanharjoittaja on täydentänyt hakemustaan luontoselvityksen ajantasaisuusarviolla, jonka mukaan luontoselvitys on edelleen riittävän ajantasainen hankkeen luontovaikutusten arvioimiseksi.

Alueella ei ole muistomerkkejä, vakiintuneita luontopolkuja tai muitakaan luonnon kannalta merkittäviä kohteita. Alue ei sijaitse tärkeällä pohjavesialueella eikä sen läheisyydessä ole luonnonsuojelullisesti arvokkaita kohteita, muinaismuistomerkkejä tai Natura-alueita.

Maisema ei erotu voimakkaana maisemakuvassa eikä sieltä avaudu maa-aineslaissa tarkoitettua kaunista maisemakuvaa. Ottoalue on hakattua aukkua ja talousmetsää. Lähiympäristö on metsätalouden käytössä.

### *Naapurit*

Maa-ainesalueen reunasta on lähimmillään asuinkiinteistöön matkaa 500 m ja ottoalueen keskiosasta noin 610 m. Lähimmät kaksi asuinkiinteistöä sijaitsevat Lierantien varressa maa-ainesalueelta länteen. (*valmistelijan huomio: lähimmät asuinkiinteistöt sijaitsevat maa-ainesalueelta itään*)

### *Pohjavesi ja kaivot*

Hakemuksen täydennyksenä on 17.12.2019 toimitettu kaivokartoitusraportti, jota on täydennetty vielä 13.2.2020 vesien virtaussuuntien osalta. Kaivokartoituksen tarkoituksena on ollut selvittää alueen ympäristön kaivo- ja pohjavesien korkeustietoja. Raportissa ja sen täydennyksessä on todettu seuraavaa:

Kaivokartoitus tehtiin lyhyellä varoitusaajalla ja suhteellisen laajalta alueelta, eikä maanomistajiin oltu ennen kartoitusta yhteydessä. Kartoituksella kuitenkin saatiin riittävä yleiskuva alueen vesihuollosta ja kalliopinnan vaikutuksesta rengaskaivojen sekä tekolampien vesipintoihin.

Alueen pohjaveden pinnantason määrittääkin kallioinen maasto. Maapeitteet ovat kauttaaltaan hyvin ohuet. Todettujen rengaskaivojen vesipinnat ovat korkealla. Useilla seudun kiinteistöillä on talousvesikäytössään porakaivot.

Kartoitetut vesipinnat noudattelevat maastonmuotoja, eikä suunnittelualueen ympäristössä voida todeta vallitsevaa pohjaveden pinnankorkeutta tai virtaussuuntaa. Ne pohjavesimuodostumat, jotka keräävät rengaskaivoihin vettä, ovat hyvin pienialaisia ja paikallisia. Vesien purkusuunta noudattelee paikallisesti maastonmuotoja.

Louhinnan kannalta lähin huomioon otettava kohde lähikiinteistöjen lisäksi on Kalliojärvi, joka sijaitsee suunnittelualueen luoteispuolella, noin 300 metriä louhintarajasta. Kalliojärven vesipinta on noin tasolla +123.90 ja veden purkusuunta kohti hankealuetta. Etäisyydestä johtuen Kalliojärven tasapaino ei todennäköisesti tule kuitenkaan järkkymään.

Kaivovesien laatua ei tutkittu nyt. Louhintaa kuuluu yksityisoikeudellisen ankan vastuun piiriin ja louhintaurakoitsijan tulee ottaa erillisessä riskinarviossaan lähikiinteistö ja niiden vesihuolto huomioon, mikäli toiminnalle myönnetään otto- ja ympäristöluvat. Lupaviranomainen voi määrätä riittäväksi katsomastaan vaikutusten tarkkailusta myös kaivojen ja vesipintojen osalta.

Kaivokartoituksessa todettujen etäisyyksien ja vesipintojen sekä louhinnan yleisten käytäntöjen perusteella ottotoiminnalla ei ole todennäköistä vaikutusta lähikiinteistöjen vesihuoltoon tai pintavesien korkeuteen.

Hankealueen ympäristöä leimaavat kallionnousemat ja painanteisiin muodostuneet hienoainespitoiset maakerrokset, jotka estävät vajo- ja pohjavesien laaja-alaista kertymistä sekä eteenpäin virtaamista. Kalliopainanteissa on soistumia ja hankealueen luoteispuolella sijaitseva Kalliojärvi.

Vettä keräävät maapeitteet ovat ohuita ja kaivojen valuma-alueet ovat pienialaisia. Tällä on vaikutusta rengaskaivojen veden laatuun ja riittävyyteen. Kaivokartoituksen perusteella moni lähialueen asukas on vesihuollossaan turvautunutkin porakaivoon.

Niillä kiinteistöillä, joilla on rengaskaivot, vesi virtaa korkeuskäyrien mukaisesti kaivoista alaspäin. Purkaussuunnat on täydennetty liitteen asemapiirrookseen. Ottosuunnitelman sijainnin, alimman ottotason korkeusaseman, kallioesiintymien korkeusasemien ja lähikaivojen etäisyyden johdosta hankealueen kanssa samalla valuma-alueella ei sijaitse yhtään kaivoa. Ottamistoiminnalla ei samoista syistä ole vaikutusta kaivovesien virtaussuuntiin.

## Kuvaus toiminnasta

Alueella harjoitetaan kalliomurskeen valmistusta, kuormausta ja kuljettamista. Alueella tuotettua kiviainesta käytetään tie- ja muun rakentamisen ja kunnossapidon raaka-aineeksi.

Alueella käytetään poravaunua, iskuvasaralla varustettua kaivinkonetta, tela-alustaisia tai nk. perinteisiä murskauslaitoksia, kaivinkoneita sekä pyörökuormaajia sekä kuljetukseen kuorma-autoja. Toiminnassa käytetään käyttökelpoisinta tekniikkaa, joka huolletaan ja kunnostetaan säännöllisesti. Laitteet sijaitsevat alueella ottosuunnitelman mukaisesti lähellä ottorintausta, joka etenee lähinnä etelästä pohjoiseen. Alueella on louhinnan ja murskauksen aikana tilapäisessä käytössä varastokoppeja sekä henkilöstön tauko- ja sosiaalitiloja sekä jätteiden varastointipiste.

Kalliomurskealueelta kuoritaan pintamaat kaivinkoneella, porataan reiät ja räjäytetään, syötetään kalliolohkareet kaivinkoneella murskauslaitokseen sekä tarvittaessa rikotaan suuria lohkarkeit esim. kaivinkoneeseen liitettyllä iskuvasaralla. Valmis murske läjitetään pyöräkuormaajalla varastokasoihin. Murske kuormataan pyöräkuormaajalla kesima-autoihin, joilla materiaali kuljetetaan alueelta pois käyttökohteisiin.

Arvioitu keskimääräinen vuotuinen ottomäärä on 26 700m<sup>3</sup> eli 75 000 tn. Ottamisen määrä voi vaihdella käyttötarpeen ja markkinatilanteen mukaan huomattavasti, vaihteluväli voi olla 0- 200 000 tn. Muualta tuotavan kiviaineksen määrä koko toiminta-aikana on enintään 49 900 tn.

Murskausta tehdään tilapäisesti kerrallaan muutaman viikon ajan, arviolta 0-5 kertaa vuodessa ja keskimäärin kaksi kertaa vuodessa, eli 6-10 viikkoa. Murskeen kuljettamista suoritetaan koko vuoden ajan painottuen aikaan, jolloin tie- ja muu rakentaminen on aktiivista.

Suunnitellut toiminta-ajat ovat seuraavat:

Murskaus: ma-pe klo 6.00-22.00, la 7.00-18.00

Poraus ja lohkarkeit rikotus iskuvasaralla: ma-pe klo 6.00-22.00, la 7.00-18.00

Räjäytys: ma-pe klo 8.00-18.00 valoisana aikana

Kuormausta ja kuljetusta: yleisimmin ma-pe klo 7-22.

Pintamaiden läjitys ja varastokasojen paikat sekä ottamisen suunta ilmenevät maa-ainessuunnitelmista. Ottaminen aloitetaan lähinnä etelä-pohjoissuunnassa. Ottotoimintaa harjoitetaan tasolla +100,0 - +104,0 kallioseinämän suojassa. Varastokasat sijoitetaan estämään pölyä ja melua, ollen korkeudeltaan 2-12m.

Ottotoiminnan alkuvaiheessa kuoritaan pintamaat estämään pölyä ja melua kasoihin, jotka ovat korkeudeltaan 1-5 m. Murskaus on ottoseinämän suojassa ja varastokasat pyritään sijoittamaan murskauslaitoksen välittömään läheisyyteen estäen pölyn ja melun leviämistä. Pölyämistä estetään tarvittaessa kastelemalla ja käyttämällä tekniikkaa, joka on koteloitu.

Alue suojataan ja aidataan siltä sivulta, jossa rintausta on niin korkea, että on putoamisvaara.

Alueen syrjäinen sijainti mahdollistaa toiminnan niin, että ympäristöhaitat ovat vähäiset tai hallittavissa. Yleensä kuvatus kaltainen toiminta aiheuttaa eniten haittaa pölyn tai melun muodossa, mutta korkea rintausta, ottosuunta etelästä-pohjoiseen poispäin asutuksesta, pintamaakasat, koteloitu nykytekniikka ja riittävät etäisyydet asutukseen rajaavat haittoja.

Hakemuksen yhteydessä on esitetty maisemointisuunnitelma, mutta tarkoitus on, että ennen nyt haettavan ja mahdollisesti saadun luvan umpeutumista haetaan uusi lupa. Kun toiminta alueella lähestyy aikanaan loppua, tullaan tekemään tarkempi suunnitelma maisemoinnista, jolloin alueelle levitetään pintamaakasat ja tarvittaessa tuodaan luvan sallimissa rajoissa määrä puhtaita maa-aineksia niin, että alue taimettuu luontaisesti tai tarvittaessa sille istutetaan puuntaimia noin 1 800 kpl/ha.

## *Liikenne ja liikennejärjestelyt*

Alueelle johtava Lierantie on sorapintainen yksityistie. Hakijat ovat tiekunnan osakkaita.

Hakija pitää alueelle johtavan Lierantien kunnossa kustannuksellaan noin 1,5 km matkalta, mikäli aiheuttaa tielle kulumista tai vaurioita. Samoin hakija kunnostaa ja pitää kunnossa alueelle johtavan metsäautotien noin 0,7 km matkalta. Maa-ainestointi mahdollistaa teiden kunnossapidon kustannustehokkaasti, koska murske ja koneet ovat lähellä.

Murskeen kuljetukseen liittyviä ajoja tehdään päivässä 0-50. Liikennettä esiintyy ympäri vuoden, yleisimmin maanantaista perjantaihin klo 7-22.

Kuormauskalustolle ja ajoneuvoille varataan pysäköintipaikka murskepintaiselta varastoalueelta. Varsinaisia huolto- ja pesutoimenpiteitä ei suoriteta alueella muutoin kuin pakottavissa tilanteissa pysäköintipaikalla, jolloin varaudutaan öljyvahingon syntymiseen varaamalla imeytysturvetta.

Vanhalta Helsingintieltä (kestopäällyste) käännetään Lierantielle (murske/hiekkapinta) ja edelleen metsäautotielle (hiekkamurskepinta). Tien pölyämistä estetään tarvittaessa kastelemalla ja vähän pölyävillä murskemateriaaleilla. Toiminnan aiheuttaessa tielle kulumista, se korjataan ja kunnostetaan vähintään sellaiseen kuntoon, kuin se on ollut ennen toiminnan aloittamista.

## *Hulevesien johtaminen*

Sade- tai sulamisvesien johtaminen on järjestettävissä luontaisesti lievästi viettäen lännessä sijaitsevalle suoalueella. Ennen suoaluetta vedenvirtaus on lievä, koska ottoalueen epätasainen pohja viettää loivasti: noin 200 metrin matkalla vietto/korkeusero on suolle päin 4 m, jonka jälkeen vesi imeytyy pintakasvillisuuteen ja maa-ainesalueelta kuorittuihin pintamaakasoihin, joihin mahdollinen raskas hienojakoinen kiviaines pysähtyy ja vesi valuu suolle. Mikäli toiminnan aikana havaitaan, että veden mukana suoalueelle valuu vettä, jossa on kiviainesta mukana, tehdään alueen suonpuoleiseen reunaan saostusallas.

13.2.2020 toimitetussa hakemuksen täydennyksessä todetaan hulevesien osalta seuraavaa:

Hankealueelle kertyvät hulevedet johdetaan länsipuolella sijaitsevaan ojaan, josta vedet laskevat noin kahden kilometrin matkan ojaan ennen kuin oja liittyy Porvoonjokeen eli Luhdanjokeen.

Hankealueen hulevesien valuma-alue on noin 11 hehtaaria. Hankealueen luoteiskulmaan rakennetaan (louhitaan) viivytyksallas ennen hulevesien johtamista ojaan. Altaan mitoitukset on seuraava: leveys 6 metriä, pituus 33 metriä, syvyys 2,3 metriä. Altaalla estetään hankkeen vaikutukset ojaveden laatuun ja virtaamaan. Toiminnan normaalioloissa ei öljy- tai typpipäästöjä hankealueelta synny. Hulevesiä tullaan tarkkailemaan lupapäätöksen mukaisesti, tarvittaessa myös öljyhiilivetyjen ja typpipäästöjen (räjähdysaineet) osalta.

## *Työkoneet, polttoaineet ja kemikaalit*

Polttoaineet ja öljyt käsitellään huolellisesti kovapohjaisella otto- tai varastoalueella ja varmistetaan, että noudatetaan lupaehtoja.

Kevyttä polttoöljyä käytetään keskimäärin 80 tonnia vuodessa ja enintään 130 tonnia vuodessa. Kevyt polttoöljy varastoidaan kaksoisvaippasäiliössä tai suoja-altaaseen sijoitetussa säiliössä määrältään keskimäärin 10 000 litraa, joka on sijoitettu tiiville tukitoimintoalueelle. Säiliöt varustetaan sulkuventtiileillä ja lukoilla luvattoman käytön estämiseksi. Tarvittavat voiteluaineet varastoidaan lukittavassa, valuma-altaalla varustetussa varastossa.

Koneet ja laitteet sijaitsevat louhittavan rintauksen tuntumassa ja pyöräkuormaajat läjittävät mursketta otto suunnitelmaan merkityllä varastoalueella. Työkoneissa ja murskauskalusteissa käytetään kevyttä polttoöljyä, joka on ainoa järkevä energiovaihtoehto ko. toimintaan kyseessä olevalla alueella.

## Tiedot päästöistä ja niiden vähentämisestä

### *Pöly ja ilmapäästöt*

Arvioidut ilmapäästöt ovat seuraavat:

| Päästö          | Vuosipäästö enintään (tonnia) | Keskimääräinen vuosipäästö (tonnia) |
|-----------------|-------------------------------|-------------------------------------|
| CO <sub>2</sub> | 750                           | 250                                 |
| SO <sub>2</sub> | 0,9                           | 0,3                                 |
| NO <sub>x</sub> | 0,8                           | 0,5                                 |

Pölyämistä esiintyy murskauksen yhteydessä, jota vähennetään tarvittaessa kastelulla. Pölynsidonassa käytettävä vesi pyritään ottamaan alueella olevista painanteista tai ojista. Poravaunut on varustettu pölynkeräimillä ja kertyvä pöly käytetään hyväksi kiviaineksen seassa. Vähäisempää pölyämistä esiintyy kiviaineksen käsittelyssä ja kuormauksessa. Kallioseinämallä ja varastakasoilla estetään pölyämistä. Pölyn eteneminen tuulen mukana pysähtyy mäkiseen talousmetsään helpommin kuin avoimeen vesi- tai peltoalueeseen.

Hankkeen vaikutukset ilmanlaatuun ja ilmastoon syntyvät toimintavaiheessa, mutta kokonaisuutena tarkasteltuna ne ovat vähäisiä. Haittojen minimoimiseksi on syytä tarkastella toimenpiteitä, joilla ehkäistään pölyn leviämistä ympäristöön. Haitta-alueen laajuuteen vaikuttavat merkittävästi erilaiset leviämisolosuhteet sekä pölyn torjuntakeinot, kuten pölynsidonta.

Kiviaineksen ottamisesta, murskauksesta sekä alueen liikenteestä syntyy pölyä. Kivipölyn partikkelikoko on suhteellisen suurta, joten kivipöly ei leviä kauas pölylähteestä. Louhintatyössä suurin yksittäinen pölyn aiheuttaja on räjäytystyö, jolloin pölyäminen on hetkellistä.

Pölyvaikutukset otetaan huomioon työsuojelullisin keinoin. Tiedossa ei ole, että kiviainestoinnin pölystä olisi aiheutunut terveyshaittaa ulkopuolisille. Kiviainespöly aiheuttaa kuitenkin viihtyvyyshaittaa, esimerkiksi pihakalusteiden pölyyntymistä ja lisääntynyttä siivoustarvetta.

Toiminnasta aiheutuvan pölyleijuman (PM10) arvioidaan jäävän alle valtioneuvoston asetuksessa 711/2011 määritettyjen rajojen ja suojaetäisyys lähimpien asuin- ja liikennealueiden pihapiiriin on ennakolta arvioiden riittävä ilman erityisiä pölyntorjuntakeinoja.

Kiviainestoinnin ympäristövaikutukset tunnetaan hyvin ja vaikutuskeinot päästöjen hallintaan ovat yksinkertaisia, helposti käyttöön otettavia ja yleisesti käytössä. Toimialalla käytettyä tekniikkaa ja käytäntöjä on kehitetty ympäristöystävällisemmäksi ja riskittömämmäksi muun muassa lupa- ja oikeusharkinnoin. Kiviainestoinnin pölyvaikutukset tunnetaan ennakolta riittävällä tavalla. Tästä on esimerkkinä muun muassa valtioneuvoston asetus kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta, jossa on muun muassa säädetty vähennystoimenpiteitä edellyttävistä suojaetäisyyksistä.

Säädöksissä ja alan selvityksissä on todettu, että murskaamon sijaitessa yli 500 metrin etäisyydellä lähimmästä asuin- tai vapaa-ajan rakennuksen pihapiiristä erityisiä pölyntorjuntakeinoja ei tarvita. Vastaava minimietäisyys maa-aineslain mukaiselle louhinnalle on 300 metriä.

Pölyämisen osalta riittävät suojaetäisyydet ovat 300 ... 500 metriä. Hankealueelta on vähintään minimisuojaetäisyydet lähimpiin pihapiireihin, minkä voidaan katsoa olevan riittävä turvaamaan kohteiden ilmalaatu ilman erityisiä suojaustoimenpiteitäkin.

Hankkeen vaikutusalueella ei ole pölylle erityisen herkkiä rakenteita tai rakennelmia, kuten tukiasemia tai voimalinjoja. Mikäli hankealueen ympäristöön suunnitellaan tuulivoimaloita, tulisi voimaloiden suunnittelussa ottaa huomioon hankealueen toiminta.

Kiviainesten ottamisen ja jalostamisen vaikutukset ilmanlaadun kautta ihmisten terveyteen ovat säädöspohjan perusteella ennakolta merkityksettömiä. Asumisviihtyvyyteen ei toiminnan päästöillä ilmaan ole myöskään todettavaa merkitystä. Tämä saattaa kuitenkin edellyttää keinoja, joilla vähennetään irtonaisten kivipölyn määrää. Tällaisia keinoja ovat kastelu ja kotelointi.

## *Melu*

Melua syntyy 0-5 kertaa vuodessa louhinnan ja murskauksen yhteydessä. Vähäisempää melua syntyy kuormauksesta ja kuljetuksesta. Äänen leviämistä estetään kallioseinämän, varasto- ja pintamaakasojen avulla, asettamalla melunlähteet mahdollisuuksien mukaan alimmalle kohdalle ja lähelle melunesteitä. Melun eteneminen vaimenee, koska ympäröivä alue on mäkistä talousmetsää eikä esim. avointa vesialuetta tai peltoa.

Hakemuksen täydennyksenä toimitetun meluselvityksen johtopäätöksistä kertovassa osiossa todetaan seuraavaa:

Tehdyn laskennan perusteella haetusta toiminnasta ei aiheudu valtioneuvoston päätöksessä 993/1992 tai valtioneuvoston asetuksessa 800/2010 mainittujen melutason ohje- ja raja-arvojen ylittymistä. Toiminnan melusta ei voida katsoa aiheutuvan lähialueen asukkaille terveys- tai viihtyisyyshaittaa tai merkittävää virkistysmahdollisuuksien heikentymistä.

Toiminnasta saattaa aiheutua melua, joka on toiminnan aiheuttaman melun luonteesta johtuen erotettavissa taustamelusta ja -äänistä (pääasiassa tieliikenne) korvakuulolla. Tämä ei kuitenkaan ole olemassa olevien säädösten, ohjeiden tai oikeuskäytännön mukainen este toiminnalle.

Lähikiinteistöjen raja-arvoihin verrattavan melutilanteen kannalta toiminnan vaiheella tai toimintojen sijoittumisella ei juuri ole merkitystä. Rikotuksen ja murskauksen aiheuttamat melutasot jäävät lähikiinteistöillä alhaisiksi, johtuen ottorintauksista muodostuvista melusteistä.

Muuttujat mallinnetussa tilanteessa voivat poiketa todellisen tilanteen muuttujista (kalusto, säätila, toimintapaikat). Melutilanne suositellaan tarkistettavaksi äänitasomittauksin toiminnan aikana. Mittausjärjestelyjen ja tulosten tulkinnan tulee noudattaa alan käytäntöjä, ohjeita ja säädöksiä (mm. sääolot, mittausetäisyys). Mittauksilla voidaan tarkistaa myös melun mahdolliset iskumaiset ja kapeakaistaiset (äänesmäiset) elementit kuulijapisteissä.

Mikäli äänitasomittauksissa todetaan ohje- ja raja-arvot ylittäviä melutasoja, melua voidaan yksinkertaisesti vaimentaa seuraavasti:

1. Kiviaineksista rakennetun meluesteen suosituskorkeus on vähintään seitsemän metriä.
2. Meluste suositellaan rakennettavaksi enintään 50 metrin päähän melulähteestä.

Meluesteen melua vaimentavaksi vaikutukseksi arvioidaan -8...-12 dB(A) lähikiinteistöjen pihapiireissä, ilman kiviaineskuljetusten vaikutusta.

Leviämislaskentaa voidaan tarkentaa mitattujen äänitasojen perusteella.

### ***Täydennykset meluselvityksiin***

Hakija on täydentänyt meluun liittyviä selvityksiä 11.12.2023 päivätyllä Lierantien ja suunnitelma-alueelle johtavan metsäautotien risteysalueen melumallinnuksella sekä 14.12.2024 päivätyllä ottamisalueelle johtavan Lierantien melumallinnuksella.

#### *Lausunto ja melun leviämismallinnus risteysalueella*

Laaditun melun leviämismallinnuksen mukaan Lierantien ja siltä maa-ainesalueelle erkanevan metsätien risteysalueella toiminnan aiheuttama keskiäänitaso on LAeq, 7-22 38...44 dB. Mallinnetut melutasot alittavat yksiselitteisesti ja riidattomasti sovellettavat melutason ohje- ja raja-arvot.

#### *Lierantien meluselvitys*

Mallinnuksessa esitetään laskennallinen arvio toiminnan aiheuttaman raskaan liikenteen aiheuttaman melun leviämisestä. Mallinnus ottaa huomioon laskentamallien mukaisesti melun leviämisen, maastonmuodot ja melulähteiden korkeusasemat sekä sääolosuhteet.

Melun leviäminen laskettiin yhteensä kuudessa tilanteessa. Melualueet tulostettiin 5 dB:n jaotuksella neliväritulosteina. Tulostetut melualueet rajattiin LAeq >45 dB:iin. Karttaliitteiden oikeassa alakulmassa on värikartta, jolla kuvataan melualueita vastaavat melutasot desibeleissä.

Lisäksi lähimpien kuulijapisteidien melutaso laskettiin eri vaiheissa. Kuulijapisteeet sijoitettiin karttapiirroksiin merkityille paikoille, lähimpiin pihapiireihin. Pistelaskennan tulokset on esitetty kuulijapisteessä melutason lukuarvona tekstilaatikoissa, LAeq, dB(A).

Laskennan tulokset on kuvattu karttapohjilla, mitkä ovat liitteenä 1 (melutilannekartat 1–8).

- Tieliikenne aiheuttaa 30 käynnillä päivässä LAeq, 7-22 30-48 dB melutason Lierantien varren pihapiireissä. Lierantien Helsingintien päässä pihapiirien määräävän melutason aiheuttaa Helsingintien liikenne.

- Tieliikenne aiheuttaa 50 käynnillä päivässä LAeq, 7-22 32-50 dB melutason pihapiireissä. Lierantien Helsingintien päässä pihapiirien määräävän melutason aiheuttaa Helsingintien liikenne.

- Tieliikenne aiheuttaa 60 käynnillä päivässä LAeq, 7-22 33-51 dB melutason pihapiireissä. Lierantien Helsingintien päässä pihapiirien määräävän melutason aiheuttaa Helsingintien liikenne.

- Tieliikenne aiheuttaa 115 käynnillä päivässä LAeq, 7-22 36-54 dB melutason pihapiireissä. Lierantien Helsingintien päässä pihapiirien määräävän melutason aiheuttaa Helsingintien liikenne.

Raportin johtopäätöksissä todetaan, että tehdyn laskennan perusteella liikennöinnistä ei aiheudu valtioneuvoston päätöksessä 993/1992 mainittujen melutason ohje- ja raja-arvojen ylittymistä. Toiminnan aiheuttaman liikenteen melusta ei voida katsoa aiheutuvan lähialueen asukkaille terveys- tai viihtyisyyshaittaa tai merkittävää virkistysmahdollisuuksien heikentymistä.

#### *Liikenteestä aiheutuvien haittojen rajoitusmahdollisuudet*

Hakija on täydentänyt hakemusta 26.7.2024 päivätyllä lausunnolla koskien liikenteen meluvaikutuksia ja liikennöinnin rajoitusmahdollisuuksia. Lausunnossa todetaan seuraavaa:

Alueen toiminta tulee olemaan jaksoittaista ja toiminnassa tulee olemaan katkoksia. Toiminnassa voi olla myös välivuolia. Toiminta ei siten tule olemaan jatkuvaa, eikä siten ympäristölle jatkuvaa häiriötä aiheuttavaa. Näin ollen naapurustolle jää vuoden aikana riittävästi aikaa toipua toiminnan mahdollisesti aiheutuvasta rasituksesta. Tällaista rasitusta ei voi siten yleisesti pitää kohtuuttomana.

Jaksoittaisuudesta johtuen lupasuunnittelussa ja viranomaisharkinnassa tulee keskittyä toiminnan aikaisiin häiriöihin. Tehtyjen selvitysten ja aiemmin asiassa antamieni tarkennusten sekä lausuntojen perusteella toiminnan aikaiset, liikenteen aiheuttamat melutasot ovat pahimmillaankin sellaisia, että melutason ohjearvot eivät tule ylittymään lähikiinteistöjen pihapiireissä.

Tähän eivät vaikuta mahdolliset jarrutukset tai kiihdytykset, koska laskenta on tehty 40 km/h ja 50 km/h nopeuksilla myös risteysalueilla. Tämä tarkoittaa, että laskennallisesti saatu melutaso on huomattavasti suurempi kuin risteysalueilla tulee toiminnan aikana olemaan johtuen yleisesti todellisista ajonopeuksista sekä etenkin siitä, että risteysalueilla maansiirtoautojen nopeus tulee vastaamaan enimmilläänkin kävelynopeutta.

Olosuhteista, ajonopeuksista sekä ajoneuvojen voimansiirrosta johtuen myös kiihdytykset tulevat olemaan maltillisia. Maansiirtoauton jarruttaminen vähentää ajonopeutta ja siten myös auton aiheuttamaa melutasoa, ei lisää sitä. Johtopäätöksenä voidaan siis todeta, että risteysalueilla jarrutusten ja kiihdytysten aiheuttama melutaso tulee jäämään alle mallinnetun melutason toiminnan ollessa käynnissä. Tämä voidaan varmuudella todeta toiminnan aikaisilla äänitasomittauksilla.

Kokonaisuudessaan liikenteen meluimmissiot tulevat olemaan ennakolta sellaisia, että niitä ei voida rinnastaa naapuruussuhdelain tarkoittamaan immissiokieltoon, kun kiellon lähtökohtana sovelletaan säännöksissä asetettuja melutason ohje- ja raja-arvoja. Hakija on valituksessaan korkeimmalle hallinto-oikeudelle arvioinut immissiokieltä ja sietämisvelvollisuutta perusteellisesti, eikä sitä tässä ole syytä toistaa.



Liikenteen aiheuttama tärinä ei tule aiheuttamaan rakennuksille, rakenteille tai rakennusten käytölle sellaista vaaraa tai haittaa, mikä olisi yksityisoikeudellisesti korvattavaa riippumatta rakennusten perustamistavasta ja -olosuhteista. Tämä voidaan varmuudella todeta toiminnan aikaisilla heilahdusnopeusmittauksilla.

Tieliikennemelun ehkäisykeinot liittyvät yleisellä tasolla ajonopeuksien laskemiseen. Yhteiskäsittelyluvan puitteissa tulee harkittavaksi myös sallittujen toiminta-aikojen rajoittamiseen. Hakija on ilmoittanut, ettei alueella ole toimintaa yöaikaan, jolloin voidaan ennakolta olettaa, että naapurustolle jää myös toimintakausien aikana riittävästi lepoaikaa.

Liikennöinti on olennainen osa kiviainestointia. Yksittäisen toimialan kuljetusten rajaamisen mahdollisuudet ovat huonosti perusteltavissa yleisestikin, mutta erityisesti kun otetaan huomioon asiassa tehdyt tieliikennemeluselvitykset.

Tärinän osalta ehkäisykeinot liittyvät tien rakenteisiin ja tienhoidollisiin toimenpiteisiin. Pitämällä tie ajokelpoisena ja mahdollisimman tasaisena, vältetään tarpeettomia ajonopeuden muutoksia ja kaluston aiheuttamia tärinöitä sekä myös ääniä.

Johtopäätöksenä totean edelleen, että hakemuksen mukaisella liikennemäärällä toimintaa sitovat melutasojen ohje- ja raja-arvot ennakolta alittuvat, eikä tällaista haittaa voida pitää luvan myöntämisen esteenä tai naapuruussuhdelain tarkoittamana kohtuuttomana rasituksena.

### *Tärinä*

Räjäytystärinöiden ennakoidulla vaikutusalueella (katselmointialue yleensä 200 - 500 metriä louhintakentästä) ei ole rakennuksia tai tärinälle herkkiä laitteita. Louhintaetäisyys naapurikiinteistöille on lyhyimmillään reilu 500 metriä, minkä katsotaan olevan riittävä suojaamaan rakennukset rakenteelliselta tärinältä. Louhinta kuuluu ankaran vastuun alaisiin töihin ja louhintaurakoitsija tekee tarpeelliseksi katsomassaan laajuudessa kiinteistökatselmoiteja ennen louhinnan aloitusta, sen aikana sekä päätyttyä.

Panostus suunnitellaan tärinäarvot huomioon ottaen. Yleisesti ottaen louhinnasta ei etäisyyksistä johtuen aiheudu tärinää, mikä voisi aiheuttaa rakenteellisia vaurioita lähimmillä kiinteistöillä. Panostus tulee suunnitella siten, että heilahdusnopeus on alle 10 mm/s lähimmillä kiinteistöillä, jolloin vaurioita ei katsota syntyvän edes herkille laitteille. Käytännössä ko. heilahdusnopeusraja tarkoittaa, että tavanomaisia PC-laitteita ei tarvitse vaimentaa yli 200 metrin päässä louhinta-alueesta. Tavoitteellisenä rakenteellisenä tärinärajana voi kuitenkin pitää tärinän heilahdusnopeutta alle 5 mm/s, jolloin myös haitan kokemus vähenee.

Kaikki hankealueen lähimmät asuin- ja vapaa-ajankiinteistöt on perustettu pääasiassa kalliolle. Tärinän taajuuksia hyvin johtaville savi-, hiesu- tai hietamaille ei GTK:n maankamaratietojen perusteella ole perustettu yhtään taloa. Perustamistavaltaan rakennukset eivät siten ole erityisen herkkiä tärinälle.

Esiintyvillä räjäytystärinöillä voi olla vaikutusta viihtyvyyteen. Ihminen havaitsee tärinän, vaikka rakennuksille ja rakenteille annettuja tärinän raja-arvoja ei ylitettäisikään. Ihmisen alttius kokea tärinää vaihtelee, sillä tärinän voi kokea jo myös heilahdusnopeudella 0,2 ... 0,5 mm/s.

Tärinän kokemiseen ja haittaan vaikuttavat myös tärinän kesto ja toistuvuus. Sitä esimerkiksi vilkkaan tieliikenteen aiheuttama tärinä koetaan eri tavalla kuin harvalukuisten tärinää aiheuttavien tapahtumien (räjäytysten) tärinä. Myös tärinän taajuusjakauma vaikuttaa tärinän leviämiseen, mutta myös sen kokemiseen. Tärinä aiheuttaa myös rakenteiden resonanssia, joka voi voimistaa tärinän aistimista (runkomelu). Myös räjäytyksen aiheuttama ilmanpaineaalton voi aistia, mutta paineen vaihtelun kokeminen on etäisyys-, panostus- ja sääriippuvaista. Ilmanpaineaalto voi aiheuttaa runkomelun tapaisia havaintoja, esimerkiksi lasien kilinää kaapissa.

Arvio perustuu louhinta-alueen ja lähimpien rakennusten väliseen etäisyyteen sekä maaja kallioperäolosuhteisiin. Tärinän vaikutus asumisviihtyvyyteen arvioidaan vähäiseksi ja vaikutus rakenteisiin ennakolta merkityksettömäksi. Haitan kokemusta voidaan vähentää esimerkiksi ilmoittamalla räjäytyksistä ennakoon halukkaille.

## *Päästöt veteen*

Jätevesiä syntyy ainoastaan murskauslaitoksen henkilökunnan majoittuessa alueella. Heillä on käytössään omat jätevesijärjestelmät jätevesien keräämiseen. Toiminnan normaalioloissa ei öljy- tai typpipäästöjä hankealueelta vesistöön synny. Hulevesiä tullaan tarkkailemaan lupapäätöksen mukaisesti, tarvittaessa myös öljyhiilivetyjen ja typpipäästöjen (räjähdysaineet) osalta.

## **Tiedot syntyvistä jätteistä ja niiden käsittelystä**

Sekajätettä syntyy 1,0 tonnia vuodessa. Se varastoidaan alueella jätesäiliöön ja toimitetaan kaatopaikalle. Metallijätettä syntyy 2 tonnia vuodessa. Se varastoidaan alueella lavalle ja toimitetaan romuliikkeeseen.

Alueella ei suoriteta varsinaisia koneiden huoltoja. Mikäli öljyt vaihdetaan alueella, ne varastoidaan varastoastioissa, joissa on suoja-allas.

## *Jätehuoltosuunnitelma*

Pintamaat kasataan yhdessä kantojen kanssa maatumaan ja odottamaan maisemointia. Kantoja alueella on vähän. Vanhat kannot ovat jo osittain maatuneet ja lahoavat humukseksi yhdessä pintamaiden kanssa varastokasoissa. Pintamaakasat kantoineen ovat korkeudeltaan 1-5 metriä ja niitä käytetään estämään pölyn ja melun leviämistä alueelta. Seka- ja metallijätteen vähäiset määrät ja käsittely on kuvattu edellä.

## **Arvio toiminnan vaikutuksista ympäristöön**

Pöly aiheuttaa haittaa lähinnä työmaa-alueella, sillä partikkelikooltaan suuri kivipöly laskeutuu nopeasti. Tärinää aiheuttava alue on kaukana rakennuksista.

Melusta on todettu useissa mittauksissa ja mallinuksissa, että sen taso ei voi nousta normaaleissa maasto-olosuhteissa yli Valtioneuvoston päiväohjearvon 55dB ko. kohteessa, jossa etäisyys asutukseen on riittävä, kuten nyt kyseessä olevassa kohteessa. Melu vaimenee ottorintauksen, pintamaa- ja murskekasojen ansiosta. Asutukseen päin ei ole avointa peltotai vesialuetta vaan kumpuilevaa ja puista koostuvaa metsämaata, joka estää melun leviämistä.

## *Liikenne*

Kiviainesta ei lähtökohtaisesti tarvitse erikseen kuljetuksia varten kastella tai peittää. Ottoalueen liikennealuetta ja yhdystietä voidaan kastella pölyämisen estämiseksi. Myös varastokasojen sijoittelulla voidaan vähentää kiviaineksen siirtomatkoja, mikä vähentää liikennealueiden pölyämistä.

Metsäautotie ja Lierantie ovat kapeita sorateitä, eivätkä nopeudet nouse merkittäviksi. Siksi toiminnan aiheuttamasta raskaasta liikenteestä ei aiheudu merkittävää melua. Liikenneturvallisuus tulee toiminnan aikana ottaa tavanomaisen ammattiliikenteen etiikan mukaisesti huomioon.

Liikenne jakautuu tasaisesti ja sesonkiaikoina voi olla hetkellisesti jatkuvampaa liikennettä. Asutukseen on ottoalueen lähimmästä reunasta matkaa noin 500 m ja ottoalueen keskelle noin 610 m. Liikenne kulkee Lierantietä noin 1,5 km, jonka tuntumassa on muutama asuintalo. Tie pidetään hakijan kustannuksella vähintään samantasoisena kuin ennen toiminnan aloittamista. Suunnittelualueen omistajat ovat tiekunnan jäseniä. Tien pölyämistä estetään tarvittaessa kastelemalla ja käyttämällä vähän pölyä aiheuttavia tien pintamateriaaleja. Noin 700 m matka ottoalueelle on metsäautotietä, jonka varrella ei ole asutusta. Metsäautotie kunnostetaan ja pidetään sellaisessa kunnossa, että suunniteltua toimintaa voidaan harjoittaa, joten tien kunto paranee nykyisestä merkittävästi.

## *Vaikutukset vesistöön*

Kalliojärvi on virtaussuunnassa hankealueen yläpuolella, noin 300 metrin etäisyydellä hankealueen rajasta. Kalliojärvi on muodostunut sijoilleen hankealueen kalliimuodostumasta riippumatta, eikä louhinta vaikuta Kalliojärven hydraulisiin olosuhteisiin. Kalliojärven vesipinta on noin tasolla +123.90 ja veden purkusuunta kohti hankealuetta. Etäisyydestä johtuen Kalliojärven tasapaino ei todennäköisesti tule kuitenkaan järkkymään.

## **Arvio toimintaan liittyvistä riskeistä, onnettomuuksien estämiseksi suunnitelluista toimista sekä toimista häiriötilanteissa**

Poltto- ja voiteluaineiden joutuminen maastoon aiheuttaa riskin, jota estetään aiemmin kuvatuilla keinoilla. Vahingon sattuessa asiasta ilmoitetaan välittömästi viranomaisille.

## **Tiedot toiminnan tarkkailusta**

Laitosten toiminnasta pidetään päiväkirjaa, josta selviää murskauspäivät ja murskatun kiviaineksen määrä. Melun ja pölyn pitoisuuksia arvioidaan aistinvaraisesti tuotannon aikana sekä tarvittaessa mittauksin.

## **Perusteet luvan hakemiselle 15 vuodeksi**

Hakemuksessa kuvatulla tavalla toimittaessa toiminta ole miltään osin ristiriidassa maa-aineslain kanssa. Uuden kiviainestento-alueen avaaminen on huomattavan kallis ja taloudellisia riskejä sisältävä toimenpide, koska maa-aines on kuorittava pintamaista, tehtävä kovapohjainen ja laaja varastoalue, sopivan korkuisen kalliorintauksen saaminen alussa vaatii ylimääräistä työtä ja suunnittelua, tie alueelle on kunnostettava ja markkinoitava aluetta käyttäjien tietoisuuteen. Lisäksi voi olla ajanjaksoja, jolloin rakentaminen on vähäistä ja maa-aineksia ei saa kaupaksi. 15 vuoden lupa-aika tasaa riskejä ja perustamiskustannuksia pidemmällä aikavälillä ja mahdollistaa koko alueen (16 ha) kehittämisen.

## **ASIAN KÄSITTELY**

### **Hakemuksesta tiedottaminen**

Kuulutus ja hakemusasiakirjat ovat olleen nähtävillä Hollolan kunnan verkkosivulla 11.9.-17.10.2024. Lisäksi hakemus on laitettu uudelleen nähtäville ajalle 21.1.-26.2.2025, sillä hakija täydensi hakemusta ensimmäisen nähtävillä olon jälkeen.

### **Lausunnot**

Hakemuksesta on pyydetty lausunnot Hämeen ELY-keskukselta, Uudenmaan ELY-keskukselta, Päijät-Hämeen ympäristöterveydeltä, Hollolan kunnan kehitys- ja kaavoituspalveluilta sekä Orimattilan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselta.

### **Hämeen ELY-keskus toteaa lausunnossaan 10.10.2024 seuraavaa:**

*Suunniteltu ottamisalue sijoittuu kallioalueiden luonto- ja maisema-arvojen inventoinnissa kohtalaisen arvokkaaksi arvioidulle (arvoluokka 5) Kalliojärven kallioalueelle (Hämeen läänin luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet osa 1, Suomen ympäristökeskus 1996).*

*Kalliojärven kallioalueella, noin 300 m suunnitellusta ottamisalueesta pohjoiseen, sijaitsee Kalliojärvi -niminen lampi, joka on vuonna 1994 tehdyssä inventoinnissa arvioitu luonnontilaiseksi ja paikallisesti arvokkaaksi pienvedeksi (Kalataloudellisesti ja luonnonsuojelullisesti arvokkaat pienvedet Etelä-Hämeessä, Uudenmaan ympäristökeskus 1996). Lampea koskee vesilain 587/2011 2 luvun 11 §, jonka mukaan luonnontilaisen enintään yhden hehtaarin suuruisen lammen tai järven luonnontilan vaarantaminen on kielletty.*

*Kalliojärvi on kaakko-luode-suuntaisen kallioselännejakson laella kallioiden muodostamassa notkelmassa. Karttatarkastelun perusteella Kalliojärvi saa vetensä sadantana sekä pinta- ja pohjavaluntana lähimmiltä lampea lännessä, pohjoisessa ja idässä ympäröiviltä kallioharjanteilta. Suunniteltu louhinta-alue ei sijoitu Kalliojärven valuma-alueelle.*

*Kalliojärven vedenpinta on noin tasolla +123,90 m ja veden purkusuunnan on kaivokartoituksen mukaan arvioitu olevan etelään kohti hankealuetta. Varsinaista purku-uomaa Kalliojärvestä ei lähde. Kalliojärven ja louhinta-alueen välissä on kapea soistuma, jonka pinta on noin 2-4 metriä Kalliojärven pintaa alempana.*

*Kalliojärven, louhinta-alueen ja niiden välisen soistuman sisältävän kallioselänteiden lounaispuolella sijaitsee suonotkelma, jonka pinta on noin 30 metriä Kalliojärven pintaa alempana ja noin 10 metriä suunniteltua alinta louhintatasoa alempana. Tämä suonotkelma toimii sekä Kalliojärven, että suunnitellun louhinta-alueen vesien purkualueena.*

*Hämeen ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kallion louhinta tai toiminta-alueen vesien johtaminen eivät aiheuta muutoksia Kalliojärven vesitalouteen, eikä toiminta vaaranna lammen luonnontilaa.*

*Kalliojärven ja sitä ympäröivien kallioalueiden luontoarvoja on inventoitu LUMOS-kartoituksessa vuonna 2006 (Päijät-Hämeen monimuotoisuuden tilan seurantaohjelma 2006—2008, 3/2008). Kohteen edustavuus on arvioitu hyväksi ja luonnontila lievästi heikentyneeksi. Suunnitellulla ottamisalueella on laadittu kesällä 2015 luontoselvitys. Selvityksen mukaan alueella ei sijaitse arvokkaiksi elinympäristöiksi tai luontokohteiksi luokiteltavia kohteita. Alueella kasvaa luontodirektiivin liitteen IVa) lajille kirjoverkkoperhoselle tärkeää ravintokasvia kangasmaitikkaa, mutta selvityksessä ei alueella tehty havaintoja lajista.*

*Louhoksen paikoin noin 15 m korkeiden reunojen jättäminen pystysuoriksi, ei aitaamisesta huolimatta ole turvallisuuden ja maisemanhoidon kannalta hyvä ratkaisu. Ottaminen tulee suunnitella siten, että luiskat voidaan muotoilla alueen turvallisuuden ja maisemanhoidon kannalta riittävän loiviksi ja jälkihoitaa, mikäli ottaminen ei jatku nyt haetun oton jälkeen.*

*Hämeen ELY-keskus katsoo, että kallion louhinta on mahdollista niin, ettei se ole ristiriidassa maa-aineslain 3 §:n rajoitusten kanssa eikä hanke vaaranna Kalliojärven vesitaloutta. Maa-aines- ja ympäristöluvat voidaan myöntää.*

**Lisäksi Hämeen ELY-keskus on 19.2.2025 lausunut täydennetystä hakemuksesta seuraavaa:**

*"Hollolan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen pyytää lausuntoa Arto ja Riitta Laitisen täydennetystä maa-ainesluvan ja ympäristöluvan yhteishakemuksesta, joka koskee kallion louhintaa ja murskausta kiinteistöllä 98-433-6-49 (Tertunmetsä) Hollolan kunnan Nokkolan kylässä. Hakemuksesta on pyydetty aiemmin lausunto 11.9.2024, josta Hämeen ELY-keskus on antanut lausunnon 10.10.2024. Hakemusta on tämän jälkeen täydennetty melumallinnuksen täydennyksellä ja luontoselvityksen ajantasaisuuden arvioinnilla, jonka vuoksi Hollolan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen pyytää uutta lausuntoa. Hämeen ELY-keskus lausuu luontoselvityksen ajantasaisuudesta, mutta ei ota kantaa melumallinnukseen.*

*Hollolan Tertunmetsän ottoalueelta on laadittu luontoselvitys 29.10.2015 (Luontoselvitys Kotkansiipi). Maastokäynti hankealueelle tehtiin 2.7.2015. Luontoselvityksen loppupäätelmän mukaan alue sopii luontoarvojensa puolesta louhintaan eikä lisäselvityksiä katsota tarpeelliseksi. Toiminnanharjoittaja on täydentänyt hakemustaan luontoselvityksen ajantasaisuusarviolla. Arviossa (21.11.2024, Luontoselvitys Kotkansiipi) todetaan, että metsät on hakattu ja kalliot suurelta osin kuorittu. Luontoselvitys arvioidaan vanhentuneeksi liitooravan osalta viidessä vuodessa ja muiden luontoarvojen osalta kymmenessä vuodessa. Arvion mukaan luontoselvitys on edelleen riittävän ajantasainen hankkeen luontovaikutusten arvioimiseksi. Hämeen ELY-keskus yhtyy arviossa esitettyyn näkemykseen eikä näe tarpeelliseksi päivittää luontoselvitystä maastokäynneillä.*

*Mikäli lupa maa-ainesten ottamiseen myönnetään, on ottamisluvasta viivytyksettä ilmoitettava Hämeen ELY-keskukselle. Ilmoitus pyydetään tekemään sähköisen asiainninn sivustolta*

([https://sahkoinenasiointi.ahtp.fi/fi/uusi/ely\\_permit\\_decision\\_soil](https://sahkoinenasiointi.ahtp.fi/fi/uusi/ely_permit_decision_soil)) löytyvällä uuden maa-aineslupan ilmoituslomakkeella. Lupapäätös ja ottamissuunnitelma sekä mahdolliset muut lupaan liittyvät asiakirjat pyydetään liittämään ilmoituslomakkeeseen tai toimittamaan sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.hame@ely-keskus.fi. Jos sähköinen asiointi ei ole mahdollista, tulee asiakirjat toimittaa paperisena.”

#### **Uudenmaan ELY-keskuksen lausunnossa 19.2.2025 todetaan seuraavaa:**

”Uudenmaan ELY-keskuksen L-vastuualue muistuttaa, että maaainesajoon tarkoitetun liittymän päällystelipan tulee olla vähintään odotustilan, 25 metrin, pituinen. Mikäli ottoalueelle kulkevan Lierantien yksityistien liittymää ei ole päällystetty, tulee liittymä päällystää vähintään 25 metrin matkalta irtokiviaineksen maantielle kulkeutumisen estämiseksi. Liittymän päällystämiseen tulee hakea työ lupa Pirkanmaan ELY-keskuksesta. Hakuohjeet löytyvät osoitteesta: <https://www.elykeskus.fi/web/ely/tyolupa-tiealueella-tyoskentelyyn>. Hakijan on huolehdittava, ettei maa-aineksia kulkeudu ottoalueelta maantielle 140. Maantielle kulkeutuneet maa-ainekset on puhdistettava välittömästi. Myöskään pöly ei saa haitata maanteiden liikennettä tai vaarantaa liikenneturvallisuutta. Mikäli maantielle kulkeutuu silmin havaittavaa pölyä, tulee toiminta keskeyttää, kunnes on ryhdytty riittäviin toimenpiteisiin pölyämisen estämiseksi.”

#### **Päijät-Hämeen ympäristöterveyden lausunnossa 3.10.2024 todetaan seuraavaa:**

”Laskennallisen meluselvityksen (insinööritoimisto Matti Jokinen 2019) perusteella alueen toiminnoista ei aiheudu melutason ohjearvoista annetun valtioneuvoston päätöksen (993/1992) mukaisten päiväajan ohjearvojen ylittymistä lähimmissä häiriintyvissä kohteissa. Tervehdensuojeluviranomainen pitää suositeltavana, että hakija veloitettaisiin vielä selvittämään todellinen toiminnanaikainen melutaso lähikiinteistöillä luotettavien mittauksen avulla toiminnan käynnistyessä. Mikäli mittauksissa todetaan melutason ohjearvojen ylittävän, tulee hakijan tehostaa meluntorjuntaa esim. esittämällä tavalla melusteitä korottamalla.

Melusta aiheutuvien viihtyvyyshaittojen torjumiseksi tulisi toiminta-ajat asettaa enintään hakemuksessa esitetyssä laajuudessa. Myös kuormaamiselle ja kuljetuksille tulisi asettaa vuorokautiset toiminta-ajat. Arkipyhät tulisi rajata toiminta-aikojen ulkopuolelle ja viikonloppuisin tehtävälle melua aiheuttavalle toiminnalle asettaa vuosittainen enimmäismäärä. Räjähätyksistä on suositeltavaa tiedottaa lähikiinteistöjä etukäteen.

Toiminnalla ei saa olla haitallista vaikutusta pohjaveden laatuun tai määrään, eikä lähikiinteistöjen talousvesikaivojen laatu tai vedenantoisuus saa heikentyä toiminnan seurauksena. Lupaehdoissa tulisi määrittää alin sallittu louhintataso ja suojakerros, joka vähintään tulee jättää ottotason ja ylimmän havaitun pohjavesitason väliin. Hakija tulisi velvoittaa tarkkailemaan pohjaveden laatua ja pinnankorkeutta kattavasti toiminta- alueella. Tarkkailutiheys ja tutkittavat parametrit tulisi yksilöidä lupaehdoissa.

Toiminta-alueelta johdettavista pintavesistä ei saa aiheutua haittaa pohjavedelle eikä pintavesistöille. Hulevesien laatua tulee tarkkailla vähintään aistinvaraisesti viivytysaltaasta. Pölyhaittojen esiintymistä tulee tarkkailla ja tarvittaessa torjua hakemuksessa esitetyllä tavalla toiminta-alueella ja liittymäteillä.

Hakijan tulee varautua etukäteen mahdollisiin häiriötilanteisiin kuten polttoaine- tai öljyvahinkoihin varaamalla riittävästi torjuntavälineistöä sekä ohjeistamalla myös ulkopuolisia urakoitsijoita häiriötilanteisiin varautumiseen.

Ympäristöluvassa tulisi asettaa hakijalle velvoitteet toteuttaa riittävät maisemointi- ja jälkihoitotoimet. Mikäli alueelle tuodaan maisemointitarkoituksessa muualta maa-aineksia, tulee niiden olla puhtaita, eikä niistä saa liueta haitallisia aineita pohjaveteen tai maaperään.

Muilta osin tervehdensuojeluviranomaisella ei ole huomautettavaa Arto ja Riitta Laitisen maa-aines- ja ympäristölupahakemuksesta.”

**Lisäksi Päijät-Hämeen ympäristöterveys on 12.2.2025 lausunut täydennetystä hakemuksesta seuraavaa:**

*"Terveystensuojeluviranomainen on antanut lausunnon maa-aines- ja ympäristölupahakemuksen uudelleen käsittelyyn tulleesta hakemusta 3.10.2024, HOLDno-2024-660. Hakemusta on täydennetty muun muassa uudella melumallinnuksella, eikä sen tulosten perusteella ole tarvetta muuttaa edellä mainittua terveystensuojeluviranomaisen antamaa aikaisempaa lausuntoa. Luvan myöntämiselle terveystensuojelun näkökulmasta ei ole estettä."*

**Hollolan kunnan kehitys- ja kaavoituspalvelut toteaa lausunnossaan 11.10. 2024 seuraavaa (lyhennetty):**

**"Kaavatilanne:**

*Kohdekiinteistön alueen kaavamerkintä strategisessa yleiskaavassa on M eli maa- ja metsätalousvaltainen alue eikä siellä sijaitse kesäloma-asutusta. Kaavamääräys kuuluu: Alue on varattu ensisijaisesti maa- ja metsätaloudelle sekä muulle elinkeinotoiminnalle, joka kokonsa ja ympäristövaikutustensa suhteen sopii maaseudulle. Strategisen yleiskaavan luonnonarvokartassa kohdekiinteistö sijoittuu luonnon ydinalueelle ja sen itäpuolelta kulkee ekologinen ja virkistysyhteys.*

*Ympäristöhäiriöiden teemakartalla kohdekiinteistö sijoittuu luonnonvaralogistiikka-aluerajauksen sisään. Tähän liittyviä rajoitusmääräyksiä yleiskaavassa ei ole. Alueelle ei suunnitella kaavoitusta nähtävissä olevassa tulevaisuudessa.*

**Hulevedet:**

*Hankealueelle kertyvät hulevedet esitetään johdettavaksi länsipuolella sijaitsevaan ojaan, mistä vedet laskevat noin kahden kilometrin matkan ojaan ennen kuin oja liittyy Luhdanjokeen. Hankealueen hulevesien valuma-alue on noin 11 hehtaaria. Hankealueen luoteiskulmaan esitetään rakennettavaksi (louhinta) viivytysallas ennen hulevesien johtamista ojaan. Viivytysaltaan mitoitus on n 455 m3. Viivytysaltaalla estetään hankkeen vaikutukset ojaveden laatuun ja virtaamaan.*

**Luontoselvitykset:**

*Luontoselvitys kohdealueelta on tehty vuonna 2015. Tuolloin on havaittu kirjoverkkoperhoselle sopivaa elinympäristöä. Esitetty luontoselvitys on v 2024 jo vanhentunut. Luontoselvitys olisi aiheellista uusua ennen yhteisluvan myöntämistä sen varmistamiseksi, ettei EU IVa direktiivilajien kuten kirjoverkkoperhosen elinympäristöjä hankkeella vaarannettaisi. Myös muista direktiivilajeista tulisi esittää ajantasainen luontoselvitys.*

*Kannanotto: Hollolan kunnan kaavoituksella ei ole varsinaiseen kaavoitustilanteeseen perustuvaa huomauttamista lupahakemuksesta."*

**Päijät-Hämeen liitto toteaa lausunnossaan 17.10.2024 seuraavaa:**

*"Suunnittelualue sijaitsee voimassa olevassa Päijät-Hämeen maakuntakaavassa Viljaniemen luonnonvaralogistiikan kehittämisen kohdealueella (Viljaniemen liittymän alueen uusi luonnonvaralogistiikan kehittämisen kohdealue). Lisäksi suunnittelualueelle sijoittuu ohjeellinen ulkoilureitin yhteystarve.*

*Luonnonvaralogistiikan kehittämisen kohdealueen aluekohtainen suunnittelumääräys: Luonnonvaralogistiikkaan liittyvän terminaalien tai terminaalien tarkemmat sijoituspaikat määritellään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Alueen suunnittelussa on huomioitava ulkoilun ohjaamistarve alueen länsi- ja eteläpuolella.*

*Suunnittelualue sijoittuu laajan luonnonvaralogistiikan kehittämisen kohdealueen reunaosiin. Ohjeellisen ulkoilureitin yhteystarve on sijainniltaan suuntaa antava ja mahdollisen reitin tarkempi sijainti määritetty myöhemmin.*

*Päijät-Hämeen liitto toteaa lausuntonaan, ettei suunnittelulle maa-aineksenottoalueelle ole esteitä voimassa olevan maakuntakaavan perusteella."*

**Orimattilan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen ei antanut asiassa lausuntoa.**

## **Muistutukset ja mielipiteet**

Hakemuksesta jätettiin yhteensä 15 muistutusta ja mielipidettä, joissa osassa oli useita kymmeniä allekirjoittajia. Muistutuksissa ja mielipiteissä on tuotu esiin seuraavia seikkoja:

### *Toiminnan sijoituspaikka*

- Suunnitellun toiminnan etäisyys hankealueelta lähimmälle asuinkiinteistölle huomattavasti alle 500 metriä (eikä yli 500 kuten hakemuksessa esitetty).
- Toteutuessaan hanke aiheuttaa pysyvän ja peruuttamattoman haitan ja vahingon ympäristölle, asutukselle ja monimuotoiselle luonnolle.
- Jo nyt kallioulouhosten määrä on Hollolan kunnan (Rudus Oy) ja Lahden alueella erittäin suuri. Pippo-Kujala kallioulouhinta alue on 30 ha josta louhittuna 15 ha tällä hetkellä. Näiden louhosten kiviaines riittää varsin hyvin kattamaan koko Päijät-Hämeen tarpeen useiksi vuosiksi.

### *Toiminta yleensä*

- Koska toiminta sijoittuu alle 500 m etäisyydelle asutuksesta, ei hakemuksessa esitettyä viikonlopputoimintaa voida sallia. Esitetyt toiminta-ajat muutenkin erittäin laajat ja lisäävät siten mm. meluhaitan kohtuuttomuutta.
- Toiminta aiheuttaa muun muassa kohtuutonta räsytystä, omaisuuden arvon alentumista, elinympäristön heikentymistä, liikenneturvallisuuden vaarantumista sekä merkittävää haittaa luonnon olosuhteille.
- Toiminnan aloittamislupaa ei tule myöntää vaikka varsinainen lupa myönnettäisiin, koska louhinta muuttaa kallioaluetta pysyvästi.
- Hakemuksen liitteinä olevat selvitykset ovat laadullisesti arvioiden puutteellisia, virheellisiä ja osin vanhentuneita.
- Hakija hakee lupaa 15 vuoden ajalle. Hakija ei esitä mitään riittäviä perusteluja 15 vuoden luvulle. Alue ei esimerkiksi ole maakuntakaavassa tai yleiskaavassa maa-ainesten ottamiseen varattu alue.
- Toiminnan vakuuden tulisi olla vähintään 20 000 €/ha (Perustuen Maa-ainesten kestävä käyttö - oppaaseen).

### *Liikennejärjestelyt*

- Toimintaan liittyvä liikennejärjestely aiheuttaa kohtuutonta räsytystä. Liikenne kulkee kahden asuinkiinteistön välistä hyvin läheltä asuinrakennuksia. Suuri liikennemäärä huomioiden toiminta aiheuttaisi kohtuutonta melua, pölyä ja tärinää erityisesti em. kahdelle kiinteistölle mutta myös muille reitin varrella oleville kiinteistöille.
- Liikennemäärästä johtuen aiheutuu YSL 5 § 1 mom 2g -kohdan mukaista yksityisen edun loukkausta sekä ympäristön yleisen viihtyvyyden vähentymistä.
- Lierantie ei kestä raskasta liikennettä. Tiellä on nykyin toisinaan kahdeksan tonnin painorajoitus.
- Liittymä Helsingintieltä Lierantielle on vaarallinen etenkin, jos tielle tulee runsaasti raskasta liikennettä.

### *Melu*

- Melumallinnus on puutteellinen muun ohella siten, ettei mallinnusta ole tehty koko Lierantien matkalle, jossa tien rajoittuvien kiinteistöjen piha-alueet ovat alttiina suoraan louhosliikenteen synnyttämälle melulle.
- Toiminta muuttaisi nykyisellään hyvin hiljaisen maaseutualueen äänimaailman täysin.
- Toiminnasta aiheutuisi huomattavaa ympärivuotista meluhaittaa.
- Melu haittaa myös luonnon elämistään, eikä metsää voisi käyttää virkistystarkoituksiin melun takia.
- Toiminnan pitkäaikaisuudesta johtuen meluhaitta on kohtuuton, vaikka ohjearvot eivät ylittyisikään.

## *Pöly*

- Liikenteen pölyvaikutuksia ei ole asianmukaisesti selvitetty.
- Koska hakijan mukaan etäisyys lähimpään asuinrakennukseen yli 500 metriä, ei hakemuksessa ole huomioitu muraus-asetuksen määräyksiä pölyntorjunnasta alle 500 metrin etäisyydellä häiriintyvistä kohteista olevalle toiminnalle.
- Toiminnasta aiheutuisi huomattavaa ympärivuotista pölyhaittaa.
- Hakemuksessa on todettu, että kasteluvesi pyritään ottamaan alueen painanteista ja ojista. Kuivana kesäaikana, eli pahimmalla pölyämiskaudella, ei niistä todellisuudessa tulla saamaan riittävää määrää kasteluvettä.

## *Tärinä*

- Tärinäselvitys ei täytä lainsäädännön vaatimuksia selvitykselle, mm. kuljetusten aiheuttamaa tärinää ei ole huomioitu.
- Tärinäselvityksessä ei ole huomioitu, että lähimmät asuinrakennukset ovat alle 500 metrin päässä kohteesta ja ne on rakennettu kallion päälle.
- Mikäli lupa myönnetään, on vaadittava, että hakija teettää luotettavan tahon toimesta kiinteistötarkastukset ennen toiminnan aloittamista, jotta mahdolliset toiminnasta aiheutuvat haitat voidaan todentaa.

## *Pohjavedet ja kaivot*

- Pohjavesiolosuhteista ja talousvesikaivoista laadittu kaivokartoitus on edelleen puutteellinen. Kaikkia suunnitellun louhosalueen lähikiinteistöjen kaivoja ole kartoitettu lainkaan ja osassa on kuvattu väärä ja käytöstä poistettuja kaivoja.
- Hakemuksessakin on mainittu, että moni lähialueen kiinteistö on turvautunut porakaivoon. Toiminta voi aiheuttaa muutoksia maaperässä ja veden kulkeutumisessa, mikä puolestaan voi vaikuttaa kaivovesiin. Nämä asiat olisi tullut paremmin selvittää hakemuksessa.
- Jos lupa myönnetään, tulisi hakijalta vaatia kaivovesien tarkkailua (sisältäen myös vertailunäytteet ennen toiminnan aloittamista)

## *Luonto- ja maisema-arvot ja -vaikutukset*

- Kohdealue sijaitsee arvokkaan luontokohteen alueella (mm. Lumos-hankkeessa valittu LUMO-kohteeksi) ja toiminta aiheuttaisi luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista.
- Kallioalue on arvioitu arvokkaaksi kallioalueeksi Hämeen läänin luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet -selvityksessä
- Luontoselvityksessä pitää olla huomioituna koko Kalliojärven LUMO-alue ja kallioinventoinnissa arvioitu alue sekä Kalliojärvi. Esitettyssä hakemuksen luontoselvityksessä ei ole huomioitu Kalliojärveä eikä maisema-arvoja. Luontoselvitys on myös vanhentunut (viisi vuotta vanha).
- Lahosuo on merkitty valtakunnallisesti arvokkaaksi suoalueeksi ympäristöministeriön soidensuojelutyöryhmän listalla vuonna 2015.
- Luontoselvitys on puutteellinen ja sisältää epävarmuustekijöitä. Alueella tai sen läheisyydessä on todellisuudessa havaittu linnuista esim. metso ja teeri ja nisäkkäistä esim. saukko ja ilves. Lisäksi alueella kulkee hirvieläinten vakituinen kulkureitti. Luontoselvityksessä ei myöskään huomioda, että kyseessä on yksi lähialueen harvoista suuremmista yhtenäisistä metsäalueista.
- Hakemukseen tehdyissä selvityksissä ei ole riittävästi huomioitu toiminnan vaikutuksia vaikutusalueen eläimistöön, eliöstöön ja ympäristöön.
- Vuonna 2018 on hylätty tuulivoimahankkeet Rautakorven ja Tuohijärvenkallioiden läheisyydessä perustellen hylkäämistä mm. vaikutuksilla linnustoon ja lepakoihin. Samalla periaatteella tämäkin hakemus tulee hylätä.
- Alue on arvokas virkistysalueen kannalta (sekä metsäalue että Lierantie).
- Hakija esittää, ettei alueella ole merkittäviä maisema-arvoja, luontoarvoja tai eliölajeja. Tämä on täysin hakijan oma subjektiivinen käsitys alueen arvoista, eikä se perustu virallisiin selvityksiin tai olemassa olevaan tietoon. Alueella on tehty valtionhallinnon ympäristöviranomaisten toimesta selvityksiä ja kartoituksia. Alueella on kiistatta merkittäviä maisema- ja luontoarvoja.
- Maa-ainesten kestävä käyttö -oppaassa todetaan, että kauniilla maisemakuvalla ja luonnon merkittävillä kauneusarvoilla tarkoitetaan tarkasteltavan kohteen tai sitä ympäröivän maiseman



kauneutta. Maisemaa voidaan tarkastella kohteesta ympäristöön päin tai ympäristöstä kohteeseen päin. Näin ollen Kalliojärven alueen maisema-arvot huomioiden lupaa ei tule myöntää.

- Toiminta aiheuttaisi kauniin maisemakuvan turmeltumista.

#### *Kalliojärvi ja siihen kohdistuvat vaikutukset*

- Kalliojärvi on inventoitu luonnon monimuotoisuudeltaan arvokkaaksi luontokohteeksi 1996, toiminta aiheuttaisi Kalliojärven luonnontilan vaarantumisen (vesilaki 2 luku 11 §).
- Kalliojärvi on luokiteltu arvokkaaksi pienvedeksi ja toiminta vaarantaisi sen luonnontilan. "Selvityksessä todetaan, että Kalliojärvi on poikkeuksellinen pienvesi, jonka valuma-alue on luonnontilainen eikä valuma-alueella ole mitään luonnontilaa pilaavia tekijöitä."
- Kalliojärvi ja sen eteläpuolinen suoalue ovat yhteydessä toisiinsa toisin kuin hakemuksessa väitetään. Louhinnan vaikutukset Kalliojärveen tulee selvittää paremmin.

#### **Hakijan vastine 18.12.2024**

Vastineenaan annettuihin lausuntoihin, muistutuksiin ja mielipiteisiin hakija on todennut seuraavaa:

*"Maa-aines- ja ympäristölupa on haettu 25.9.2014. Yli kymmenen vuotta kestäneen lupaprosessin aikana on tehty tarvittavat selvitykset. Korkein hallinto-oikeus on asian käsitellyt, jonka huomio liikenteestä aamulla klo 6.00-7.00 aikana on lupahakemuksessa nyt muutettu alkamaan klo 7.00.*

*Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY) Hämeen ympäristöyksikkö kirjoittaa lausunnossaan 10.10.2024: "Maa-aines- ja ympäristöluvut voidaan myöntää."*

*Uudenmaan ELY -keskuksen liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualueen lausunto 10.10.2024: "Uudenmaan ELY -keskuksen liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualueella ei ole huomautettavaa yhteislupahakemukseen."*

*Yksityishenkilöiden muistutuksissa ja mielipiteissä ei tullut esille uusia asioita, joita ei olisi jo aiemmin käsitelty, huomioitu Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä, ELY:n ja muiden viranomaisten tai asiantuntijoiden lausunnoissa ja mittauksissa.*

*Hollolan kunnan Vastine- & täydennyspyynnössä 14.11.2024 pyydetään lisäselvityksiä meluselvitykseen koko Lierantien osuudelta ja luontoselvityksen ajantasaisuuden arviointia.*

*Insinööritoimisto Matti Jokinen on tehnyt 14.12.2024 melumallinnuksen koko Lierantien osuudelta, jonka mukaan melun raja-arvot eivät ylitä missään tilanteessa. Ei yhdenkään kiinteistön pihapiirissä, vaikka päivän aikana olisi laskennallisesti maksimäärä eli 115 käyntiä (liikennesuorite 230 ajoneuvoa). "Tehdyn laskennan perusteella liikennöinnistä ei aiheudu valtioneuvoston päätöksessä 993/1992 mainittujen melutason ohje ja raja-arvojen ylittymistä. Toiminnan aiheuttaman liikenteen melusta ei voida katsoa aiheutuvan lähialueen asukkaille terveys- tai viihtyisyyshaittaa tai merkittävää virkistysmahdollisuuksien heikentymistä." Ohessa liitteenä melumallinnus.*

*Luontoselvityksen on tehnyt Luontoselvitys Kotkansiipi/Petri Parkko kesällä 2015, joka on allekirjoitettu 29.10.2015. Tehdyn luontoselvityksen loppupäätelmä kohta 5. "Luontoarvojen puolesta alue sopii louhintaan, eikä lisäselvityksiä katsota tarpeelliseksi." Pyysimme ajantasaisuusarviota ja Petri Parkko/Kotkansiipi ilmoitti 21.11.2024 tehdyn luontoselvityksen ajantasaisuudesta mm. seuraavaa: "Arvioin luontoselvityksen olevan edelleen riittävän ajantasainen hankkeen luontovaikutusten arvioimiseksi." Ohessa liitteenä luontoselvityksen ajantasaisuuden arviointi.*

*Alueen luonnonolosuhteissa ei ole tapahtunut muutoksia, jotka olisivat olennaisia lupaharkinnan kannalta. Alue on hakattu, kallioinen maaperä on karu, kasvit ja metsä kasvavat hitaasti.*

*Yli kymmenen vuoden lupakäsittelyn, lukemattomien selvitysten, huomattavien kulujen ja Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen jälkeen on hakijan oikeusturvan kannalta perusteltua ja*

kohtuullista, että yhteislupa myönnetään mahdollisesta muutoksenhausta tai valituksista huolimatta.”

### **Hakijan vastine 10.3.2025**

Maa-aines- ja ympäristölupa on haettu 25.9.2014. Yli kymmenen vuotta kestäneen lupaprosessin aikana on tehty tarvittavat selvitykset. Korkein hallinto-oikeus on asian käsitellyt, jonka huomio liikenteestä aamulla klo 6.00-7.00 aikana on lupahakemuksessa nyt muutettu alkamaan klo 7.00. Lisäksi on KHO:n päätös huomioiden tehty melumallinnus koko Lierantien osuudelta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY) Hämeen ympäristöyksikkö kirjoittaa lausunnossaan 10.10.2024: ”Maa-aines- ja ympäristöluvut voidaan myöntää.” Hämeen ELY-keskus on 19.2.2025 täydennettyyn hakemukseen liittyen todennut lausunnossaan: ”Hämeen ELY-keskus yhtyy arvioissa esitettyyn näkemykseen eikä näe tarpeelliseksi päivittää luontoselvitystä maastokäynneillä.”

Uudenmaan ELY-keskuksen liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualueen lausunto 10.10.2024: ”Uudenmaan ELY-keskuksen liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualueella ei ole huomautettavaa yhteislupahakemukseen.” Uudenmaan ELY-keskuksen L-vastuualue muistuttaa 19.2.2025 päivätyn lausunnon mukaisesti täydennettyyn hakemukseen liittyen, ”että maa-ainesajoon tarkoitetun liittymän päällystelipan tulee olla vähintään odotustilan, 25 metrin pituinen.”

Päijät-Hämeen ympäristöterveys, ympäristöterveysjohtaja Silja Mäkelä, on lausunut 24.2.2025 täydennettyyn hakemukseen seuraavasti: ”Hakemusta on täydennetty muun muassa uudella melumallinnuksella, eikä sen tulosten perusteella ole tarvetta muuttaa edellä mainittua terveydensuojeluviranomaisen antamaa aikaisempaa lausuntoa. Luvan myöntämiselle terveydensuojelun näkökulmasta ei ole estettä.”

Yksityishenkilöiden muistutuksissa ja mielipiteissä ei tullut esille uusia asioita, joita ei olisi jo aiemmin käsitelty, huomioitu Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä, ELY:n ja muiden viranomaisten tai asiantuntijoiden lausunnoissa ja mittauksissa.

Hollolan kunnan Vastine- & täydennyspyynnössä 14.11.2024 pyydettiin lisäselvityksiä meluselvitykseen koko Lierantien osuudelta ja luontoselvityksen ajantasaisuuden arviointia. Olemme toimittaneet kaikki vaaditut selvitykset, jotka on tehty luotettavien, alan ammattilaisten toimesta. Niiden tulisi riittää myös muistutuksen (24.2.2025) tekijöille.

Insinööritoimisto Matti Jokinen on tehnyt 14.12.2024 melumallinnuksen koko Lierantien osuudelta, jonka mukaan melun raja-arvot eivät ylitä missään tilanteessa. Ei yhdenkään kiinteistön pihapiirissä, vaikka päivän aikana olisi laskennallisesti maksimäärä eli 115 käyntiä (liikennesuorite 230 ajoneuvoa). ”Tehdyn laskennan perusteella liikennöinnistä ei aiheudu valtioneuvoston päätöksessä 993/1992 mainittujen melutason ohjeja raja-arvojen ylittymistä. Toiminnan aiheuttaman liikenteen melusta ei voida katsoa aiheutuvan lähialueen asukkaille terveys- tai viihtyisyyshaittaa tai merkittävää virkistysmahdollisuuksien heikentymistä.”

Luontoselvityksen on tehnyt Luontoselvitys Kotkansiipi/Petri Parkko kesällä 2015, joka on allekirjoitettu 29.10.2015. Tehdyn luontoselvityksen loppupäätelmä kohta 5. ”Luontoarvojen puolesta alue sopii louhintaan, eikä lisäselvityksiä katsota tarpeelliseksi.” Pyysimme ajantasaisuusarviota ja Petri Parkko/Kotkansiipi ilmoitti 21.11.2024 tehdyn luontoselvityksen ajantasaisuudesta mm. seuraavaa: ”Arvioin luontoselvityksen olevan edelleen riittävän ajantasainen hankkeen luontovaikutusten arvioimiseksi.” Kuten edellä on mainittu Hämeen ELY-keskus yhtyi lausunnossaan 19.2.2025 edellä esitettyyn Kotkansiipi/Petri Parkko näkemykseen. Alueen luonnonolosuhteissa ei ole tapahtunut muutoksia, jotka olisivat olennaisia lupaharkinnan kannalta. Alue on hakattu, kallioinen maaperä on karu, kasvit ja metsä kasvavat hitaasti.

Yli kymmenen vuoden lupakäsittelyn, lukemattomien selvitysten, huomattavien kulujen ja Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen jälkeen on hakijan oikeusturvan kannalta perusteltua ja kohtuullista, että yhteislupa myönnetään mahdollisesta muutoksenhausta tai valituksista huolimatta.

## Maastokäynti

Hollolan kunnan ympäristösihteeri teki kohteessa maastokäynnin 19.11.2024 Käynnin tarkoituksena oli tutustua alueen maastoon.

## RATKAISU

Valvontajaosto myöntää Arto ja Riitta Laitiselle maa-aineslain 4 a §:n ja ympäristönsuojelulain 47 a §:n mukaisen yhteisluvan kalliokiviaineksen ottamiseen, louhintaan ja murskaukseen kiinteistöllä 98-433-6-49 (Tertunmetsä). Toimintaa tulee harjoittaa noudattaen seuraavia lupamääräyksiä. Niiltä osin, kuin ei ole annettu erillisiä lupamääräyksiä, tulee toiminnassa noudattaa hakemusta ja ottosuunnitelmaa.

## Lupamääräykset

1. Ennen ottamistoiminnan aloittamista luvanhaltijan on pyydettävä valvontaviranomaista suorittamaan alueella aloitustarkastus. Tarkastuksessa tarkastetaan esimerkiksi ottamisalueen rajojen ja korkotasojen merkinnät. Ennen oton aloittamista tulee vakuuden olla hyväksytty. (MAL 11 §, MAA 7 §)
2. Ottoalueen pinta-ala on 3,6 ha. Maa-ainesten kokonaisottomäärä on enintään 400 000 m<sup>3</sup>ltr ja keskimääräinen vuotuinen ottomäärä 26 000 m<sup>3</sup>ltr. (MAL 3, 11 §, YSL 52 §)
3. Luvan voimassaoloaika on 15 vuotta. Kaikki toiminta jälkihoitotyöt mukaan lukien on suoritettava luvan voimassaoloaikana. (MAL 10 §, MAA 8 §)
4. Alin sallittu ottotaso on +100,00 m (N2000). Suunnitelmapiirroksiin merkittyjä alimpia ottamistasoja alueen eri kohdilla ei saa alittaa. (MAL 3, 11 §)
5. Maa-ainesten ottamisen tulee edetä ottosuunnitelman mukaisesti. Louhinnan ja murskauksen osalta tulee varmistaa, että valtioneuvoston asetuksessa kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta (800/2010) annetut suojaetäisyydet häiriintyviin kohteisiin täyttyvät. Maisemointia tulee mahdollisuuksien mukaan tehdä vaiheittain jo ottotoiminnan aikana. Naapuritiloihin tulee jättää vähintään 30 metrin suojaetäisyys. (MAL 11 §, VnA 800/2010 3 §)
6. Luvan haltija vastaa maa-aineslain 9 §:n mukaisista velvoitteista, jotka maa-ainesten ottamisesta saattavat aiheutua. (MAL 9 §)

### Yleiset toimintaan liittyvät määräykset

7. Toiminnassa tulee **ehdottomasti noudattaa** seuraavia toiminta-aikoja:

|                         |       |          |           |
|-------------------------|-------|----------|-----------|
| Poraus                  | ma-pe | klo 7–21 |           |
| Räjäytykset             | ma-pe | klo 8–18 |           |
| Rikotus                 | ma-pe | klo 8–18 |           |
| Murskaus                | ma-pe | klo 7–22 |           |
| Kuormaus ja kuljetukset | ma-pe | klo 7–22 | la 7-16 * |

\* toiminta on sallittu yhteensä enintään 30 lauantaina vuodessa. Vuoden aikana tehtävien lauantai kuljetusten yhteenlasketusta lukumäärästä laskettuna kuljetusten keskimäärä saa olla enintään 3 käyntiä / lauantai.

Viikonloppuisin (pl. liikenne), arkipyhinä sekä juhannus- ja jouluaattona toiminta on kiellettyä.

Heinäkuussa alueella tulee pitää tuotantotauko, jonka aikana alueella saa harjoittaa vain kuormaus- ja kuljetustoimintaa (MAL 11 §, YSL 52 §, VnA 800/2010 § 8)

8. Luvaton kulku alueelle on estettävä. (MAL 11 §, YSL 52 §)

9. Toiminnan tulee olla valvottua ja toiminnalla tulee olla riittävän ammattitaitoinen vastuuhenkilö, jonka yhteystiedot on toimitettava valvontaviranomaiselle sekä lähialueen asukkaille ennen toiminnan aloittamista. Vastuuhenkilön vaihtuessa valvontaviranomaiselle tulee toimittaa viipymättä uuden vastuuhenkilön yhteystiedot. Luvan haltijan tulee varmistua siitä, että nämä määräykset ovat tiedossa kaikilla alueella toimivilla henkilöillä, mukaan lukien urakoitsijat ja mahdolliset aliurakoitsijat. (YSL 52 §, JL 141 §)
10. Toiminnanharjoittajan on huolehdittava siitä, että ottamisalue on koko toiminnan ajan merkitty maastoon asianmukaisesti. Kaikki ottamisalueen loiventamattomat louhintaseinämät, jotka ovat yli kolme metriä korkeita, tulee ottotoiminnan aikana suojata sellaisilla leikkauksen yläreunaan sijoitettavilla aidoilla (teräsverkkooita tms.) tai maa- tai kivivalleilla, jotka estävät tehokkaasti tahattoman pääsyn leikkauksen reunalle. Putoamisvaarasta on varoitettava kyltein ja lippusiimoin, jotka sijoitetaan ympäröivään maastoon noin 10 metrin etäisyydelle louhintaseinämän reunasta. (MAL 11 §)
11. Ottoalueella on oltava koko ottotoiminnan ajan nähtävillä kiinteitä korkeusmerkintöjä, joista toiminnanharjoittaja ja valvontaviranomainen voivat seurata ottamistoiminnan korkeustasoja. (MAL 11 §)
12. Toiminnanharjoittajan tulee olla selvillä alansa parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehitymisestä ja soveltaa sitä toiminnassaan mahdollisuuksien mukaan. (YSL 52 §)

#### Melu, tärinä ja pöly

13. Toiminnasta aiheutuva melu ei saa häiriöille alttiissa kohteissa ylittää melutason ohjearvoista annetussa valtioneuvoston päätöksessä (993/1992) säädettyjä ulkomelun ohjearvoja:
  - asumiseen käytettävillä alueilla päiväajan (klo 7-22) ohjearvo 55 dB(A) ja yöajan (22-7) ohjearvo 50 dB(A)
  - loma-asumiseen käytettävillä alueilla (taajaman ulkopuolella) päiväajan ohjearvo 45 dB(A) ja yöajan ohjearvo 40 dB(A)

Melulähteet on sijoitettava teknisten mahdollisuuksien mukaan toiminta-alueen alimmalle kohdalle. Melun leviämistä tulee ehkäistä esimerkiksi varastokasojen sijoittelulla ja korkeudella, murskauslaitteiston koteloinneilla ja kumituksilla, putoamiskorkeutta säätämällä sekä muilla mahdollisilla teknisillä ratkaisuilla. Erityisesti pohjoisen ja pohjois-koillisen suuntaan kohdistuvien meluhaittojen ehkäisyyn tulee kiinnittää erityistä huomiota ja sijoittaa riittävän korkea meluvalli siten, että melun ohjearvojen alittumisesta voidaan varmistua. Toiminnasta johtuvan liikenteen aiheuttamaa meluhaittaa tulee ehkäistä kalustoteknisin ratkaisuin sekä huolehtimalla kuljetuskaluston kunnosta.

Toiminta-alueella saa tehdä toimintaan liittyvää raskaan liikenteen käyntiä maksimissaan 50 käyntiä vuorokaudessa. (MAL 11 §, YSL 52 §, VNp 993/1992)

14. Toiminnanaikainen melutaso mukaan lukien toiminnan aiheuttama liikenne tulee ulkopuolista asiantuntijaa käyttäen mitata lähimmissä häiriintyvissä kohteissa toiminnan alkaessa ja tarvittaessa myöhemminkin. Mittaussuunnitelma tulee toimittaa valvontaviranomaiselle hyväksyttäväksi ennen mittauksen suorittamista. Mittaukset tulee suorittaa ympäristöministeriön ohjeen 1/1995 "Ympäristömelun mittaaminen" mukaisesti. Mikäli melu on luonteeltaan iskumaista tai kapeakaistaista, on mittauksiksi lisättävä melutason ohjearvopäätöksen 4 §:n mukaisesti 5 dB ennen tulosten vertaamista päiväohjearoihin. Mittausraportit tulee toimittaa Hollolan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle välittömästi niiden valmistuttua, viimeistään kuukauden kuluessa mittauksesta.

Valvontaviranomainen voi tarvittaessa määrätä tekemään lisäselvityksiä ja tehostamaan meluntorjuntatoimia.

Mikäli toiminnasta aiheutuu määräyksessä 13 annettujen melun raja-arvojen ylittymistä, tulee toiminnanharjoittajan esittää suunnitelma tarvittavista meluntorjuntatoimenpiteistä hyväksyttäväksi ympäristönsuojeluviranomaiselle. Tarvittaessa toiminta voidaan keskeyttää. (MAL 11 §, YSL 52, 62 §, NaapL 17, VNp 993/1992)

15. Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava ottamisalueen itäpuolella sijaitsevien lähimpien asuinkiinteistöjen haltijoita räjäytyksistä etukäteen, mikäli kiinteistön haltija ilmoitusta pyytää ja tätä varten ilmoittaa puhelinnumeron tai sähköpostiosoitteen, johon ilmoitus toimitetaan. (MAL 11 §, YSL 52 §)

16. Toiminnasta aiheutuvia pölyhaittoja on ehkäistävä esimerkiksi koteloinein tai kastelemalla käsiteltäviä, varastoitavia, kuormattavia ja kuljetettavia kiviaineksia sekä ajoväyliä. Kiven porauksessa syntyvän pölyn leviämistä on estettävä sijoittamalla porausvaunuihin pölynkeräyslaitteet tai käyttämällä muuta pölyn leviämisen estämisen kannalta parasta käyttökelpoista tekniikkaa. Kuormattavan ja murskauslaitteiston kuljettimelta varastokasaan putoavan kiviaineksen pölyämistä on estettävä säätämällä putoamiskorkeus mahdollisimman pieneksi, kiinnittämällä murskauslaitteiston kuljettimien päähän pölyämistä estävät suojat tai käyttämällä muuta pölyn leviämisen estämisen kannalta parasta käyttökelpoista tekniikkaa.

Toiminnanharjoittajan on huolehdittava, ettei maa-aineksia kulkeudu ottoalueelta yleiselle tielle tai Lierantien yksityistielle. Toiminnanharjoittajan on tarpeen mukaan puhdistettava tiealueille kulkeutuneet maa-ainekset välittömästi. Maa-ainekuormista irtoava pöly ei saa aiheuttaa haittaa ympäristölle. Lisäksi toiminnanharjoittajan on huomioitava Uudenmaan ELY-keskuksen lausunnossa esitetyt muut vaatimukset.

Valvontaviranomainen voi tarvittaessa määrätä tekemään pölymittauksia tai tehostamaan pölyntorjuntatoimia. (MAL 11 §, YSL 52 §)

17. Toiminnanharjoittajan on osallistuttava alueelliseen ilmanlaadun yhteistarkkailuun. (MAL 11 §, YSL 52, 62, 63 §)

18. Räjäytysten ja niitä seuraavien paineaaltojen sekä värinän aiheuttamia haittoja tulee ehkäistä työn huolellisella suunnittelulla ja suoritustavan valinnalla. Tarvittaessa tulee ryhtyä toimenpiteisiin haittojen vähentämiseksi. Valvontaviranomainen voi tarvittaessa määrätä tekemään värinämittauksia. (MAL 11§, YSL 52 §)

19. Ennen toiminnan aloittamista hakijan tulee tarkastaa lähialueen mahdollisesti värinälle alttiilla kiinteistöllä sijaitsevat rakennukset, kaivot ja värinälle herkäät laitteet sekä laatia riskiarvio värinän vaikutuksista. Arvioinnissa tulee selvittää myös värinän toiminnan aikaisen mittaamisen tarve. Arviointi tulee toimittaa valvontaviranomaisen edustajalle ennen toiminnan aloittamista. (YsL 52 §, NaapL 17 §).

#### Pohjaveden suojelu ja tarkkailu

20. Toiminnasta ei saa aiheutua pohjavesien pilaantumista eikä talousvesikäytössä olevien kaivojen vedenlaadun tai antoisuuden heikentymistä.

Hakijan on ennen toiminnan aloittamista tutkittava ottamisalueen itäpuolella sijaitsevien kahden lähimmän asuinkiinteistön talousvesikaivojen veden laatu ja vedenpinnan korkeus. Kaivoista tulee laatia kaivokortit.

Ennen toiminnan aloittamista ja sen jälkeen kolmen vuoden välein näytteistä on analysoitava vedenpinta, lämpötila, pH, happi, sameus, kokonaiskovuus, alkaliniteetti, ammonium (vain alkunäytteestä, mikäli aineelle ei todeta kohonnutta pitoisuutta), fluoridi (vain alkunäytteestä, mikäli aineelle ei todeta kohonnutta pitoisuutta), sähkönjohtavuus, nitraatti, kloridi, rauta, mangaani, sulfaatti, CODMn, koliformiset ja e.coli -bakteerit ja öljyhiilivetyjakeet (C10-C40) sekä aistinvaraisesti haju.

Joka vuosi näytteistä on analysoitava vedenpinta, lämpötila, pH, sameus, sähkönjohtavuus ja happi.

Pohjavesitarkkailun tulokset on toimitettava vuosittain valvontaviranomaiselle sekä Hämeen ELY-keskukselle. Tarkkailuraportin lisäksi tulokset tulee toimittaa suorasiirtona pohjavesitietojärjestelmään (POVET). Pohjaveden tarkkailuraportissa on esitettävä kuvaajan muodossa tulosten vertailu edellisvuosien tuloksiin sekä sanallinen asiantuntija-arvio siitä, miten maa-ainestenotto on vaikuttanut pohjavesiin alueella. Tarkkailuraportissa tulee esittää tarkkailupisteiden sijainti kartalla.

Lupaviranomainen voi tarvittaessa määrätä muuttamaan pohjavesitarkkailua tai ottamaan ylimääräisiä näytteitä esimerkiksi pohjavesitarkkailussa saatujen tulosten tai ELY-keskuksen antaman uuden pohjavesitarkkailuohjeen perusteella. (MAL 11 §, YSL 52, 62, 66 §)

#### Pintavedet ja hulevedet

21. Toiminnasta ei saa aiheutua pintavesien pilaantumista tai vesistöjen tilan heikentymistä.

Toiminta-alueen hulevedet tulee johtaa maastoon selkeytysaltaan kautta. Mitoituksessa tulee huomioida sään ääri-ilmiöiden mahdollisesti aiheuttamat virtaamahuiput. Hulevesien hallinnasta tulee toimittaa suunnitelma hyväksyttäväksi valvontaviranomaiselle ennen hallintarakenteiden toteuttamista ja ottamistoiminnan aloittamista. (MAL 11 §, YSL 52, 62, 66 §)

22. Maastoon johdettavien hulevesien laatua tulee tarkkailla purkupaikalta tai muulta edustavalta paikalta kaksi kertaa vuodessa keväisin ja syksyisin. Määräyksen 21 mukaisessa hulevesisuunnitelmassa tulee esittää myös tiedot tarkkailupisteestä/-pisteistä.

Näytteenotossa on käytettävä sertifioitua näytteenottajaa ja näytteiden analysoinnissa akkreditoitua laboratoriota. Näytteistä tulee analysoida pH, happi, sameus, sähköjohtavuus, nitraatti, nitriitti, ammoniumtyppi, kloridi, rauta, mangaani, sulfaatti, COD<sub>Mn</sub>, väriluku ja öljyhiilivetyjakeet.

Lupaviranomainen voi tarvittaessa määrätä muuttamaan hulevesitarkkailua tai ottamaan ylimääräisiä näytteitä esimerkiksi hulevesitarkkailussa saatujen tulosten perusteella. (MAL 11 §, YSL 52, 62, 66 §)

#### Maaperän suojelu, kemikaalit ja jätteet

23. Mikäli toiminta-alueelle rakennetaan tukitoiminta-alue, tulee huolehtia asianmukaisista maaperänsuojausrakenteista. Tukitoiminta-alueen rakentamisesta tulee toimittaa suunnitelma valvontaviranomaiselle hyväksyttäväksi hyvissä ajoin ennen rakentamista.

Mikäli alueella varastoidaan polttoaineita, polttonestesäiliöiden on oltava kaksoisvaippaisia tai kiinteällä valuma-altaalla varustettuja. Polttonestesäiliöissä on oltava ylitäytönestimet ja tankkauslaitteistoiden on oltava lukittavia. Polttonestesäiliöt tankkausrakenteineen tulee sijoittaa tukitoiminta-alueelle. (MAL 11, YSL 52, 66 §)

24. Alueella ei saa huoltaa, korjata tai pestä työkoneita tai laitteita lukuun ottamatta pieniä päivittäisiä huoltotoimenpiteitä. Toiminta-alueella tulee olla varattuna imeytysmateriaalia mahdollisten vuotojen varalle.

Mikäli alueella suoritetaan työkoneiden tankkausta siirrettävällä tankkauslaitteistolla, tulee tankkauspaikan maaperä suojata ja tankkaustapahtumaa valvoa. (MAL 11 §, YSL 52, 66 §)

25. Kemikaalit ja muut vaaralliset aineet (esim. voitelu- ja hydraulikkaöljyt) tulee varastoida katetussa, lukittavassa tilassa kullekin aineelle lainsäädännössä annettujen määräysten mukaisesti. Kemikaalien pääsy maaperään ja pinta- tai pohjavesiin on estettävä. Nestemäiset kemikaalit tulee säilyttää tilavuudeltaan riittävän suuren suoja-altaan päällä. Kemikaalien varastointitilojen kunnosta on huolehdittava. (MAL 11§, YSL 52, 66 §)

26. Murskaus- ja seulontalaitteistot, niiden mahdolliset aggregaatit tai tankkaustapahtumat eivät saa aiheuttaa maaperän tai pohjaveden pilaantumisen vaaraa. Toiminnanharjoittajan tulee varmistua riittävästä maaperänsuojusrakenteista. Mahdollisille suojuille maa-alueille kertyvien sadevesien keräily ja käsittely on järjestettävä niin, että likaisten sadevesien imeytyminen maaperään ei ole mahdollista.

Murskauslaitoksen tankkauksessa tankkauslaitteiston alapuolinen maaperä tulee suojata. Tankkauksen yhteyteen tulee olla varattuna riittävä määrä imeytysmateriaalia ja tankkaustapahtumaa tulee valvoa. (MAL 11 §, YSL 52, 66 §)

27. Toiminnassa syntyvät jätteet tulee käsitellä ja varastoida asianmukaisesti sekä toimittaa vastaanottopaikkaan, jolla on lupa ottaa vastaan kyseistä jätettä. Mahdolliset vaaralliset jätteet (esimerkiksi öljyiset imeytysaineet) tulee säilyttää lukitussa tilassa erillään toisistaan ja muista jätteistä sekä merkitä asianmukaisesti. Toiminnanharjoittajan on huolehdittava alueen siisteydestä. Alueella ei saa säilyttää toimintaan kuulumatonta tavaraa eikä jätteitä. (MAL 11 §, YSL 52, 58 §, JL 29, 72 §)

#### Häiriötilanteet

28. Onnettomuuden tai häiriötilanteen sattuessa toiminnanharjoittajan on ryhdyttävä viipymättä tilanteen edellyttämiin torjunta- tai korjaustoimiin ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi ja haitallisten ympäristövaikutusten vähentämiseksi. Aiheutuneiden ympäristövaikutusten selvittäminen on aloitettava tilanteen edellyttämässä laajuudessa valvontaviranomaisen kanssa sovittavalla tavalla. Lisäksi on tehtävä korjaavat toimenpiteet vastaavan tilanteen toistumisen estämiseksi.

Mahdollisista öljy- tai kemikaalivahingoista tulee ilmoittaa pelastuslaitokselle ja valvontaviranomaiselle. Toiminta-alueella tulee olla varattuna riittävästi imeytysainetta. Saastuneet maa-ainekset ja imeytysaineet on toimitettava asianmukaiseen vastaanottopaikkaan. (MAL 11 §, YSL 52, 66, 134 §)

#### Kirjanpito ja raportointi

29. Luvanhaltijan tulee pitää kirjaa

- toiminta-ajoista
- räjäytyksistä
- liikennemääristä
- otetuista maa-aineksista
- murskatuista maa-aineksista
- melun- ja pölyntorjuntatoimenpiteistä
- vuotuisista laskennallisista hiukkas- NO<sub>x</sub>- ja CO<sub>2</sub>-päästöistä
- jätteistä (määrä lajeittain sekä toimituspaikat)
- pinta- ja pohjavesien tarkkailusta
- suojausrakenteiden, vesienkäsittelyrakenteiden, korko- ja rajamerkintöjen sekä muiden toimintaan liittyvien rakenteiden kunnon tarkkailusta
- ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttaneista tilanteista sekä muista vahinko- ja häiriötilanteista.

Määräysten 20 ja 22 mukaiset vesientarkkailutulokset sekä yhteenveto tässä määräyksessä luetelluista kirjanpitotiedoista tulee toimittaa valvontaviranomaiselle vuosittain helmikuun loppuun mennessä. (MAL 11, YSL 62, JL 118, 120 §)

30. Maa-ainesluvan haltijan tulee vuosittain tammikuun loppuun mennessä ilmoittaa otetun maa-aineksen määrä ja laatu maa-ainestenoton valvontaviranomaiselle. Ottamisilmoitus

tehdään myös silloin, kun maa-ainesten ottaminen on päättynyt tai keskeytynyt. Tiedot tulee ensisijaisesti ilmoittaa suoraan sähköiseen NOTTO-järjestelmään. (MAL 23a §, MAA 9 §)

#### Jälkihoitotyöt ja toiminnan lopettaminen sekä vakuus

31. Alueen jälkihoito on suoritettava hakemuksessa esitetyn mukaisesti. Alueen etelä-, itä- ja länsireunan luiskat tulee rakentaa kaltevuuteen 1:2 tai loivemmiksi, alueelle tulee levittää kasvukerros ja istuttaa puusto. Mikäli jälkihoidossa ilmenee tarve käyttää muualta tuotuja maa-aineksia, tulee kyseiset maa-ainekset hyväksyttää valvontaviranomaisella ennen niiden kuljettamista alueelle. Toiminnanharjoittajan tulee toimittaa tarkempi jälkihoitosuunnitelma valvontaviranomaiselle hyväksyttäväksi ennen kuin ottotoiminta etenee ottoalueen lounaisosaan ja ennen kuin maisemointitoimenpiteisiin ryhdytään. (MAL 11 §, YSL 52 §, MAA 8 §)
32. Kun maa-ainesten ottaminen on päättynyt tai viimeistään ennen kuin luvan voimassaoloaika on kulunut umpeen, on alueella toimitettava lopputarkastus valvontaviranomaisen määräämällä tavalla. Ennen lopputarkastusta on luvansaajan toimitettava valvontaviranomaiselle loppumittauspöytäkirja. Maa-ainesluvan haltijan on pyydettävä tässä tarkoitettua lopputarkastusta. (MAA 7 §)
33. Maa-ainestenoton jälkihoitotoimenpiteiden varmistamiseksi luvan haltija asettaa 60 000 euron vakuuden. Vakuus voi olla muodoltaan omavelkainen takaus, takuu (nk. on first demand), takausvakuutus tai pantattu talletus (vaatimuksina sulkutili ja kuittaamattomuussitoumus). Vakuuden antajan on oltava luotto-, vakuutus- tai muu ammattimainen rahoituslaitos, jolla on kotipaikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa. Vakuus on asetettava ennen maa-ainesten ottamista ja valvontaviranomainen tarkistaa vakuuden soveltuvuuden ennen sen hyväksymistä. Vakuuden tulee olla voimassa niin kauan, kunnes maa-ainesten otto on suoritettu ja luvan mukaiset jälkihoitotoimenpiteet on hyväksyttävästi loppuun saatettu. Vakuuden riittävyyden turvaamiseksi sen määrä tarkistetaan tarvittaessa. (MAL 12 §, YSL 59-61 §)

## **RATKAISUN PERUSTELUT**

### **Luvan myöntämisen edellytykset lainsäädännön mukaan**

Ympäristönsuojelulain 49 §:n (Luvan myöntämisen edellytykset) mukaan ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa:

- 1) terveyshaittaa;
- 2) merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa;
- 3) 16–18 §:ssä kiellettyä seurausta;
- 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella;
- 5) eräistä naapurussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta räsitystä;
- 6) olennaista heikennystä edellytyksiin harjoittaa saamelaisien kotiseutualueella perinteisiä saamelaiselinkeinoja tai muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria taikka olennaista heikennystä kolttien elinolosuhteisiin tai mahdollisuuksiin harjoittaa kolttalaista tarkoitettuja luontaiselinkeinoja koltta-alueella.

Ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa todetaan, että *ympäristön pilaantumisella* tarkoitetaan sellaista päästöä, jonka seurauksena aiheutuu joko yksin tai yhdessä muiden päästöjen kanssa:

- a) terveyshaittaa;
- b) haittaa luonnolle ja sen toiminnoille;
- c) luonnonvarojen käyttämisen estymistä tai melkoista vaikeutumista;
- d) ympäristön yleisen viihtyisyyden tai erityisten kulttuuriarvojen vähentymistä;
- e) ympäristön yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä;
- f) vahinkoa tai haittaa omaisuudelle taikka sen käytölle; tai
- g) muu näihin rinnastettava yleisen tai yksityisen edun loukkaus.



Ympäristönsuojelulain 11 §:n mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, että toiminnasta ei aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja pilaantuminen voidaan ehkäistä. Toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa on otettava huomioon toiminnan:

- 1) luonne, kesto, ajankohta ja vaikutusten merkittävyys sekä pilaantumisen todennäköisyys ja onnettomuusriski;
- 2) vaikutusalueen herkkyys ympäristön pilaantumiselle;
- 3) merkitys elinympäristön terveellisyyden, ja viihtyisyyden kannalta;
- 4) sijoituspaikan ja vaikutusalueen nykyinen ja oikeusvaikutteisen kaavan osoittama käyttötarkoitus;
- 5) muut mahdolliset sijoituspaikat alueella.

Ympäristönsuojelulain 12 §:n (Oikeusvaikutteinen kaava toiminnan sijoittamisessa) mukaan luvanvaraista, ilmoituksenvaraista tai rekisteröitävää toimintaa ei saa sijoittaa asemakaavan vastaisesti. Lisäksi alueella, jolla on voimassa maakuntakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on katsottava, ettei toiminnan sijoittaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen.

Lupaharkinnan perusteita koskevassa ympäristönsuojelulain 48 §:ssä todetaan seuraavaa: Lupaviranomaisen on tutkittava ympäristöluvan myöntämisen edellytykset ja otettava huomioon asiassa annetut lausunnot ja tehdyt muistutukset ja mielipiteet. Lupaviranomaisen on muutoinkin otettava huomioon, mitä yleisen ja yksityisen edun turvaamiseksi säädetään. Ympäristölupa on myönnettävä, jos toiminta täyttää tämän lain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen säännösten vaatimukset. Lupa-asiaa ratkaistaessa on noudatettava, mitä luonnonsuojelulaissa ja sen nojalla säädetään.

Maa-aineslain 6 §:n (Luvan myöntämisen edellytykset) mukaan lupa ainesten ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Asiaa harkittaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus.

Maa-aineslain 3 §:n mukaan ko. laissa tarkoitettuja aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu:

- 1) kauniin maisemakuvan turmeltumista;
- 2) luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista;
- 3) huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa; tai
- 4) tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantuminen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa.

Alueella, jolla on voimassa asemakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, katsottava, ettei ottaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen eikä turmele kaupunki- tai maisemakuva.

Valtioneuvoston ympäristönsuojelusta antaman asetuksen (713/2014) 3 ja 4 §:ssä on esitetty lupahakemuksen sisältövaatimukset.

Valtioneuvoston maa-ainesten ottamisesta antaman asetuksen (926/2005) 2 § 3 momentin 2 kohdassa on esitetty lupahakemuksen sisältövaatimukset pohjavesiasioiden osalta.

## **Tosiseikat ja johtopäätökset**

Alueella ei ole asemakaavaa. Alueella voimassa olevan Hollolan kunnan strategisen yleiskaavan 2020 pääkartalla suunnitelma-alue sijoittuu maaseutuelinkeinot -merkinnän alueelle: *"Alue on varattu ensisijaisesti maa- ja metsätaloudelle sekä muulle elinkeinotoiminnalle, joka kokonsa ja ympäristövaikutustensa suhteen sopii maaseudulle."* Ympäristöhäiriöiden teemakartalla hakemusalue sijoittuu luonnonvaralogistiikka-aluerajauksen sisään. Yleiskaavan luontoarvojen teemakartassa alue on yhtenäinen laaja talousmetsä. Päijät-Hämeen maakuntakaavassa 2014 suunnitelma-alueen itäosan läpi kulkee ohjeellinen ulkoilureitti ja alue sijoittuu luonnonvaralogistiikan kehittämisen kohdealue -merkinnän sisälle. Päijät-Hämeen liitto on

lausunnossaan todennut, ettei suunnitellulle maa-aineksenottoalueelle ole esteitä voimassa olevan maakuntakaavan perusteella. Valvontajaosto katsoo, kuten myös Hollolan kunnan kehitys- ja kaavoituspalvelut omassa lausunnossaan, että luvan myöntämiselle ei ole kaavallista estettä. Toiminnan ei voida katsoa vaikeuttavan alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen.

#### *Geologiset arvot ja asian aikaisempi käsittely hallinto-oikeudessa ja korkeimmassa hallinto-oikeudessa*

Suunniteltu ottamisalue sijoittuu kallioalueiden luonto- ja maisema-arvojen inventoinnissa kohtalaisen arvokkaaksi arvioidulle (arvoluokka 5) Kalliojärven kallioalueelle (Hämeen läänin luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet osa 1, Suomen ympäristökeskus 1996). Kalliojärven kallioalueella, noin 300 m suunnitellusta ottamisalueesta pohjoiseen, sijaitsee Kalliojärvi -niminen lampi, joka on vuonna 1994 tehdyssä inventoinnissa arvioitu luonnontilaiseksi ja paikallisesti arvokkaaksi pienvedeksi (Kalataloudellisesti ja luonnonsuojelullisesti arvokkaat pienvedet Etelä-Hämeessä, Uudenmaan ympäristökeskus 1996). Lampea koskee vesilain 587/2011 2 luvun 11 §, jonka mukaan luonnontilaisen enintään yhden hehtaarin suuruisen lammen tai järven luonnontilan vaarantaminen on kielletty.

Valvontajaosto on vuonna 2020 antanut lupa-asiassa kielteisen päätöksen, jota on perusteltu mm. ympäristön pilaantumisen vaaralla, suunnitelma-alueen sijoittumisella em. kohtalaisen arvokkaalla kallioalueella sekä sillä, että toiminnan vaikutuksia Kalliojärveen ja koko alueen hydraulisiin olosuhteisiin ei hakemuksessa ollut selvitetty riittävästi. Hakija valitti kielteisestä päätöksestä Vaasan hallinto-oikeuteen, joka hylkäsi valituksen päätöksellään 31/2023. Hakija valitti hallinto-oikeuden päätöksestä edelleen Korkeimpaan hallinto-oikeuteen, joka vuosikirjapäätöksellään 795/2024 kumosi hallinto-oikeuden ja valvontajaoston päätökset ja palautti asian uudelleen käsiteltäväksi valvontajaostolle.

KHO:n päätöksen *kysymyksenasettelu* -kohdassa on todettu seuraavaa: *”(16) Korkeimmassa hallinto-oikeudessa on luvanhakijan valituksesta ratkaistavana, onko luvanvaraisesta toiminnasta aiheutuvan liikenteen vaikutukset otettu ympäristölupaharkinnassa asianmukaisesti huomioon. (17) Selvyyden vuoksi korkein hallinto-oikeus toteaa, että Vaasan hallinto-oikeus on luvanhakijan valituksesta antamassaan päätöksessä katsonut, että lupahakemuksen hylkääminen muilla valvontajaoston päätöksessä esitetyillä perusteilla ei ollut lainmukaista.”* Näin ollen asian uudelleen käsittelyssä on jäänyt arvioitavaksi pääasiassa se, aiheutuuko haetun mukaisesta toiminnasta ja erityisesti siihen liittyvästä liikenteestä ympäristön pilaantumisen vaaraa.

Myös Hämeen-ELY keskus on lausunnossaan katsonut, että kallion louhinta on mahdollista niin, ettei se ole ristiriidassa maa-aineslain 3 §:n rajoitusten kanssa eikä hanke vaaranna Kalliojärven vesitaloutta. Lausunnossa todetaan, että maa-aines- ja ympäristöluvut voidaan myöntää.

#### *Melu, pöly, tärinä*

Suunnitellun kaltaisesta toiminnassa ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavat erityisesti melu-, pöly- ja tärinähaitat. Tärinää aiheuttaa sekä itse toiminta että liikenne. Tärinän aiheuttamat mahdolliset haitat ovat lähinnä erilaisia vaurioita omaisuudelle. Meluhaittaa aiheuttaa sekä varsinainen toiminta että toimintaan liittyvä liikenne. Varsinainen toiminta, eli kiviainestuoianto ja siihen välittömästi liittyvät kuormaus ja kuljetustoiminta suunnittelualueella, aiheuttaa pölyntorjuntatoimista ja toiminnan luonteesta johtuen merkittäviä pölyhaittoja lähinnä aivan louhinta-alueen läheisyydessä. Liikenne aiheuttaa kuljetusteiden varsilla pölyhaittoja, joiden torjunta on haasteellista.

Hakija on esittänyt murskeen kuljettamiseen liittyväksi päivittäiseksi liikennemääräksi 0-50 ajoa päivässä. Raskaan liikenteen määrä ja sen myötä liikenteen melu lisääntyisivät alueella merkittävästi suunnitellun toiminnan myötä. Alue on nykyisellään melko hiljaista maaseutualuetta, jossa etenkin raskasta liikennettä on vähän. Lierantieltä suunnittelualueelle kulkevan metsäautotien liittymä sijaitsee kahden vakituisen asumiseen käytettävän kiinteistön välissä siten, että metsäautotiestä on matkaa lähempään asuinrakennukseen noin 50-60 metriä ja kauempaan asuinrakennukseen noin 80-90 metriä. Kiinteistöjen oleskelupihat sijaitsevat osittain rakennusten ja metsäautotien välisellä alueella.

Korkeimman hallinto-oikeuden vuosikirjaratkaisun KHO 2019:75 mukaan liikenneturvallisuus ei kuulu ympäristölupa- tai maa-aineslupaharkinnassa arvioitaviin asioihin eikä luvan myöntämisen edellytyksiin, mutta luvanvaraiseen toimintaan välttämättömänä osana kuuluvan liikenteen aiheuttamia päästöjä on perusteltua tarkastella lupaharkinnassa varsinaista toiminta-alueetta laajemmalla alueella silloin, kun tämä liikenne määrittää yksinomaan tai suurimmaksi osaksi liikennealueelta aiheutuvat päästöt, ja näistä päästöistä voidaan arvioida aiheutuvan merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa.

Vuoden 2020 lupakäsittelyn yhteydessä tehtyä melumallinnusta on täydennetty korkeimmalle hallinto-oikeudelle ja myöhemmin kunnan ympäristövalvonnalle toimitetussa selvityksessä. Korkeimman hallinto-oikeuden mukaan saadun selvityksen perusteella voidaan arvioida, että toimintaan liittyvästä kuljetusliikenteestä saattaa aiheutua metsäautotien risteyksessä sijaitsevien kiinteistöjen piha-alueilla yöajan ohjearvon tasolla olevaa melua. Lisäksi päätöksessä todetaan, että risteysalueella sijaitsevien kiinteistöjen kohdalla raskas liikenne saattaa aiheuttaa myös tärinää, jota on pidettävä häiritsevänä erityisesti yöaikaan. Hakija on hakemuksen uudelleen käsittelyssä rajannut liikenteen toiminta-aikoja siten, että yöaikainen (22-7) liikenne on rajattu kokonaan pois. Lupahakemuksen ja lupamääräysten mukaiset toiminta-ajat kuormauksen ja kuljetuksen osalta ovat siten maanantaista perjantaihin klo 7–22 sekä satunnaisesti lauantaisin klo 7-16.

Lisäksi hakija on täydentänyt melumallinnusta koko Lierantien kattavalla liikenteen melumallinnuksella. Liikenteen aiheuttamaa melua on mallinnettu 30, 50, 60 ja 115 käynnillä vuorokaudessa. Hakemuksen mukaisilla maksimimäärillä (50 käyntiä vuorokaudessa) melutasot jäävät tasolle LAeq, 7-22 38-51 dB Lierantien varren pihapiireissä. Lierantien ja hakemusalueelle johtavan metsäautotien risteysalueella melutasot vaihtelevat välillä LAeq, 7-22 38-45 dB. Melutasot eivät näin ollen ylitä päiväajan (klo 7-22) ohjearvoa 55 dB(A).

Valvontajaosto toteaa, että melusta voi aiheutua ympäristön pilaantumisen vaaraa, vaikka valtioneuvoston melun ohjearvoista antaman päätöksen mukaiset ohjearvot eivät mallinnusten perusteella ylittyisikään. Luvassa on tämän vuoksi rajattu toiminta-aikoja sekä päivittäisiä ajomääriä alueelle. Lisäksi luvassa on edellytetty (lupamääräys 14) toiminnanaikaisen melutason (sis. liikenne) mittaamista lähimmissä häiriintyvissä kohteissa toiminnan alkaessa ja tarvittaessa myöhemminkin. Näin voidaan varmistaa toiminnan aikainen todellinen melutaso ja ryhtyä toimenpiteisiin, mikäli ylityksiä todetaan.

Kun otetaan huomioon melumallinnusten tulokset, toiminta-aikojen rajoitukset ja muut luvassa annetut määräykset, ei toiminnasta arvioida aiheutuvan kohtuutonta haittaa Lierantien varrella oleville kiinteistöille.

### *Lopputulema*

Edellä mainitut seikat, annetut lupamääräykset sekä niiden perustelut huomioiden toiminnan katsotaan täyttävän sekä maa-aineslaissa että ympäristönsuojelulaissa annetut luvan myöntämisen edellytykset ja näin ollen lupa on myönnettävä.

### **Lupamääräysten yksilöidyt perustelut**

Lupamääräys 1 on tarpeen toiminnan valvonnan kannalta. Aloitustarkastuksen tarkoituksena on varmistua siitä, että ottamisen aloittamisen edellytykset on täytetty.

Lupamääräykset 2-3: Ottamiseen liittyvien aluemääritelmien ja pinta-alojen sekä ottomäärien kirjaaminen on tärkeää, jotta maa-aineslupan mukaisia alueita sekä ottamisen ja velvoitteiden toteuttamista voidaan valvoa yksiselitteisesti määritellyillä alueilla. Määritelmien tarkoitus on osaltaan varmistaa maa-ainesten ottaminen luvan mukaiselta alueelta. Lupa on myönnetty hakemuksen mukaisesti 15 vuodeksi. 15 vuoden voimassaoloaika perustuu ottosuunnitelman ja hankkeen laatuun: alueen ominaisuuksien ja toiminnan urakaluonteisuuden vuoksi lupa on tarkoituksenmukaista myöntää 15 vuodeksi. Kirjaus siitä, että jälkihoitotyöt on suoritettava luvan voimassaolon aikana, on tarpeen sen varmistamiseksi, että ottamistoiminnassa huomioidaan jälkihoitotyöt ja niille varattava aika.

Lupamääräys 4 on tarpeen pohjaveden suojelemiseksi ja ottamistoiminnan kokonaisuuden hallitsemiseksi.

Lupamääräys 5 on tarpeen toiminnan valvonnan, riittävien jälkihoitotoimenpiteiden varmistamisen sekä haittojen ehkäisemisen kannalta. Vakiintuneen käytännön mukaisesti naapuritiloihin jätettävän suojaetäisyyden tulee kalliokiviaineksen ottoalueella olla vähintään 30 metriä.

Lupamääräyksen 6 perusteena on maa-aineslain 9 §, jonka mukaan kiinteistön omistajalla ja haltijalla on oikeus saada ainesten ottajalta täysi korvaus haitasta, joka ainesten ottamisesta hänelle aiheutuu, jos ainesten ottaminen alentaa viereisen tai lähistöllä sijaitsevan kiinteistön arvoa tai aiheuttaa muuta sellaista vahinkoa tai haittaa kiinteistön käyttämiselle, mitä ei ole pidettävä vähäisenä. Määräys on kirjattu erilliseksi lupamääräykseksi selvyuden vuoksi ja toiminnanharjoittajan vastuun korostamiseksi.

Lupamääräys 7 on tarpeen toiminnasta aiheutuvien haittojen ja ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi. Murskauksen ja porauksen osalta toiminta-aikoja on supistettu tunnilla siten, että klo 6 sijaan murskaus ja poraus voidaan aloittaa aikaisintaan klo 7. Lisäksi kuormausta ja kuljetusta on rajattu haetun mukaisesti tapahtumaan klo 7-22, näin kuljetuksia ei tapahdu lainkaan yöaikaan. Toiminta-aikojen supistaminen on tehty erityisesti Lierantien varrella oleviin kiinteistöihin kohdistuvan meluhaitan vähentämiseksi.

Eri toiminnoille sallittujen toiminta-aikojen yksiselitteinen määrittäminen on tärkeää toiminnan valvonnan sekä lähialueen asukkaiden kannalta. Kuljetuksella tarkoitetaan kaikkea tuotantotoimintaan suorasti tai epäsuorasti liittyvää kulkemista raskaalla ajoneuvolla.

Lupamääräys 8 on tarpeen haittojen ehkäisemiseksi. Luvattoman kulun estämisellä voidaan ehkäistä ilkeästä aiheutuvaa ympäristön pilaantumista, roskaantumista sekä vaaratilanteita.

Lupamääräyksellä 9 pyritään edesauttamaan toiminnanharjoittajan ja lähialueen asukkaiden välistä vuorovaikutusta sekä lieventämään toiminnasta aiheutuvia haittoja. Ammattitaitoinen vastuuhenkilö on tarpeen toiminnan valvonnan sekä onnettomuustilanteisiin varautumisen kannalta. On tärkeää, että valvontaviranomaisilla on ajantasainen tieto toiminnan vastuuhenkilöstä. Lisäksi on tärkeää lupamääräysten noudattamisen kannalta, että määräykset ovat tiedossa kaikilla, jotka alueella toimivat.

Lupamääräykset 10-11 on annettu alueen turvallisuuden takaamiseksi sekä valvonnan ja ottotoiminnan seuraamisen tueksi. Kiinteät korkomerkinnot mahdollistavat ottotasojen luotettavan seurannan sekä jokapäiväisessä toiminnassa että viranomaistarkastuksilla.

Lupamääräyksellä 12 on tarkoitus varmistaa, että toiminnassa käytetään ympäristönsuojelun kannalta parasta käyttökelpoista tekniikkaa. Määräys tulee suoraan lainsäädännöstä, mutta se on nostettu myös lupamääräykseen, jotta asia tulisi mahdollisimman hyvin huomioiduksi jokapäiväisessä toiminnassa.

Lupamääräys 13 on tarpeen toiminnasta aiheutuvien meluhaittojen rajoittamiseksi. Toiminnan pitkäkestoisuus huomioiden on tärkeää, että meluntorjuntaa tehdään tehokkaasti. Melumittauksilla voidaan varmistaa, etteivät melutason ohjearvot ylity ja tarvittaessa edellyttää tarkoituksenmukaisia meluntorjuntatoimia mittaustulosten perusteella. Toimintaan liittyvät raskaan liikenteen käynnit on rajattu maksimissaan 50 käyntiin vuorokaudessa. Määräys on annettu erityisesti vähentämään Lierantien varrella asuville kiinteistöille kohdistuvia liikenteestä aiheutuvia haittoja.

Lupamääräys 14 on tarpeen toiminnan aiheuttamien meluhaittojen seuraamiseksi. Lähimmän häiriintyvän kohteen pihapiiri sijaitsee alle 500 metrin etäisyydellä kaivuaalueen rajasta ja kiviainestoimintaan liittyvä liikenne kulkee kahden asuinkiinteistön välistä.

Lupamääräys 15 on annettu hankkeesta aiheutuvan vaaran ja haitan ehkäisemiseksi.

Lupamääräykset 16-19 ovat tarpeen toiminnasta aiheutuvien pöly- ja tärinähaittojen rajoittamiseksi sekä sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu ilmanlaadun heikentymistä. Hollolassa on

olemassa ilmanlaadun yhteistarkkailu, johon toiminnanharjoittaja veloitetaan liittymään ympäristönsuojelulain 63 §:n perusteella. Tärinää koskevat määräykset ovat tarpeen myös tärinän ja paineaaltojen aiheuttamien rakennus- ym. vaurioiden ehkäisemiseksi.

Lupamääräys 20 on tarpeen pohjavesien suojelemiseksi. Pohjavedellä tarkoitetaan kaikkea maanpinnan alaista vettä, joka täyttää avoimet tilat maa- ja kallioperässä. Ympäristönsuojelulain 5 §:n 11 kohdan sekä vesilain 1 luvun 3 §:n kohdan 7 mukaan pohjavedellä tarkoitetaan maa- tai kallioperässä olevaa vettä. Näytteenottoa koskevat vaatimukset on asetettu tarkkailun asianmukaisuuden varmistamiseksi. Näytteenoton analyysivalikoima on kiviainestoinnin BAT-oppaan mukainen.

Lupamääräykset 21 ja 22 ovat tarpeen pintavesien suojelemiseksi sekä hulevesien käsittelyn asianmukaisuuden varmistamiseksi. Näytteenoton analyysivalikoima on maa-ainesoppaan (Maa-ainesten ottaminen: Opas aineiden kestäväään käyttöön, YM 2023) mukainen. Pintavesinäytteenottoa on laajennettu kahteen kertaan vuodessa, jotta mahdolliset muutokset alueelta johdettavan veden laadussa voidaan havaita nopeammin ja varmemmin. Pintavesiin kohdistuvan kuormituksen määrä ja laatu voi vaihdella voimakkaasti vuosien ja vuodenaikojen välillä riippuen muun muassa sateiden määrästä. Tästä johtuen kahdesti vuodessa tapahtuvaa pintavesitarkkailua voidaan pitää vähimmäisvaatimuksena.

Lupamääräykset 23–26 ovat tarpeen maaperän suojelemiseksi, kemikaalien asianmukaisen käsittelyn ja varastoinnin takaamiseksi sekä onnettomuuksien ehkäisemiseksi.

Lupamääräys 27 on tarpeen asianmukaisen jätehuollon varmistamiseksi. Jätteiden oikealla käsittelyllä varmistetaan, ettei jätteistä tai niiden varastoinnista aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa, terveyshaittaa tai alueen roskaantumista.

Lupamääräys 28 on tarpeen mahdollisissa onnettomuustilanteissa syntyvien haittojen ja ympäristön pilaantumisen rajaamiseksi.

Lupamääräykset 29-30: Kirjanpitoa ja raportointia koskevat määräykset ovat tarpeen valvonnan ja tarkkailun tehokkaaksi toteuttamiseksi. Toiminnanharjoittajan tulee olla selvillä toiminnastaan ja sen ympäristövaikutuksista sekä otetun maa-aineksen määrästä ja laadusta. Valvontaviranomaisella on lainsäädännön nojalla tiedonsaantioikeus ja toiminnanharjoittajalla velvollisuus toimittaa valvontaviranomaiselle em. määräyksissä edellytetyt tiedot.

Lupamääräyksellä 31 varmistetaan alueen asianmukainen jälkihoito ja turvallisuus.

Määräyksen 32 perusteena on maa-ainasetuksen 7 §, jonka 3 momentti koskee lopputarkastusta. Loppumittauspöytäkirja on tarpeen, jotta alueen pohjatasot voidaan varmuudella määrittää.

Määräyksen 33 perusteena on maa-ainesvakuuden osalta maa-aineslain 12 §, joka koskee maa-ainestenottamistoiminnan vakuutta. Maa-ainesvakuuden suuruus perustuu arvioon jälkihoitotoimenpiteiden todellisista kustannuksista. Jälkihoitotoimina on huomioitu alueen pohjan, seinämien ja luiskien muotoilu, kasvukerroksen muodostaminen ja puun taimien istuttaminen sekä jälkitarkkailu. Vakuuden määrää on mahdollista tarkistaa toiminnan aikana.

### **Vastaus lausuntoihin, muistutuksiin ja mielipiteisiin sekä vastineeseen**

Hakemuksesta annetut lausunnot, muistutukset ja mielipiteet on soveltuvin osin otettu huomioon lupaharkintaa tehdessä ja lupamääräyksiä sekä niiden perusteluita laadittaessa. Hakijan antama vastine on otettu huomioon päätöksenteossa.

Muistutuksen mukaan hakemukseen liitetty alueen luontoselvitys on lähtökohtaisesti suppea ja jo lähes 10 vuotta vanha. Näin vanhan luontoselvityksen ei siten ajantasaisuusvaatimuksen osalta voida katsoa olevan riittävä lupaharkinnan perusteeksi. Lisäksi esim. pohjavesiolosuhteista ja talousvesikaivoista laadittu kaivokartoitus on edelleen puutteellinen. Kaikkia suunnitellun

louhosalueen lähikiinteistöjen kaivoja ole kartoitettu lainkaan ja osassa on kuvattu vääriä ja käytöstä poistettuja kaivoja. Hulevesien käsittelyn suunnitelma on täysin puutteellinen.

Tähän valvontajaosto toteaa, että hakemusalueelta on laadittu luontoselvitys 29.10.2015 (Luontoselvitys Kotkansiipi). Luontoselvityksen loppupäätelmän mukaan alue sopii luontoarvojensa puolesta louhintaan eikä lisäselvityksiä katsota tarpeelliseksi. Toiminnanharjoittaja on täydentänyt hakemustaan luontoselvityksen ajantasaisuusarviolla, jonka mukaan luontoselvitys on edelleen riittävän ajantasainen hankkeen luontovaikutusten arvioimiseksi. Hämeen ELY-keskus on lausunnossaan todennut yhtyvän arvioissa esitettyyn näkemykseen eikä näe tarpeelliseksi päivittää luontoselvitystä maastokäynneillä. Väitteeseen koskien puutteellista hulevesisuunnitelmaa valvontajaosto vastaa, että luvassa on edellytetty tarkemman hulevesisuunnitelman laatimista ja hyväksyttämistä valvontaviranomaisella ennen hallintarakenteiden toteuttamista ja ottamistoiminnan aloittamista.

Valvontajaoston näkemyksen mukaan alueen pohjavesiolosuhteita on selvitetty riittävästi. Pohjaveden pinnantasoläsnässä sijaitsevalle suolla olevan vedenpinnan perusteella arviolta noin +90 m ja yhteisluvan mukainen alin ottotaso on +100 m. Hakemuksen mukaisella toiminnan ei siten arvioida aiheutuvan pohjaveden pilaantumista tai sen vaaraa, kun otetaan huomioon luvassa annetut määräykset. Luvassa on edellytetty ottamisalueen itäpuolella sijaitsevien lähimpien kiinteistöjen kaivovesien tarkkailua. Lisäksi Vaasan hallinto-oikeus on aikaisemmassa käsittelystä antamassaan päätöksessään (31/2023) todennut seuraavaa: *"Hallinto-oikeus pitää esitettyä kaivoselvitystä, pinta- ja pohjavesiselvitystä sekä selvitystä vesien johtamisesta riittävänä. Kun otetaan huomioon maaston pinnanmuodot, etäisyydet sekä sade- ja sulamisvesien laatu ja määrä, hallinto-oikeus katsoo, ettei vesien johtamisesta ennalta arvioiden aiheudu pilaantumista tai muuta haittaa ympäristöön, viereisiin soihin, vesistöihin tai kaivoihin."*

Muistutuksessa vastustetaan ympäristönsuojelulain 199 §:n mukaisen luvan myöntämistä toiminnan aloittamiseen muutoksenhausta huolimatta. Tähän valvontajaosto toteaa, että lupaa aloittaa toiminta muutoksenhausta huolimatta ei ole myönnetty.

Muistutuksen mukaan hakijoiden esittämä melumallinnus on puutteellinen muun ohella siten, ettei mallinnusta ole tehty koko Lierantien matkalle, jossa tiehen rajoittuvien kiinteistöjen piha-alueet ovat alttiina suoraan louhosliikenteen synnyttämälle melulle. Tähän valvontajaosto toteaa, että hakija on täydentänyt hakemusta melumallinnuksella, joka kattaa koko sen Lierantien osuuden, jota käytetään ottamistoimintaan liittyviin kuljetuksiin. Hakemuksen mukaisilla maksimimäärillä (50 käyntiä vuorokaudessa) melutasot jäävät tasolle LAeq, 7-22 38-51 dB Lierantien varren pihapiireissä. Lierantien ja hakemusalueelle johtavan metsäautotien risteysalueella melutasot vaihtelevat välillä LAeq, 7-22 45-38 dB. Päiväaikaisten ohjearvojen ylittyminen olisi mallinnuksen mukaan lähellä vasta noin 115 käynnillä vuorokaudessa, jolloin yhden Lierantien varrella olevan asuinkiinteistön pihapiirissä melutaso tulisi olemaan LAeq, 7-22 54 dB.

Valvontajaosto toteaa, että luvassa toimintaan liittyvät raskaan liikenteen käynnit on rajattu maksimissaan 50 käyntiin vuorokaudessa. Määräyksellä on pyritty vähentämään Lierantien varrella sijaitseviin kiinteistöihin kohdistuvia melu-, pöly- ja värinähaittoja sekä varmistamaan, että toiminnasta ei aiheudu kohtuutonta haittaa asukkaille. Lisäksi toiminta-aikoja on rajattu murskauksen ja porauksen osalta

Lisäksi muistutuksessa todetaan, että louhosalueelle johtava metsätie on rasiatie, joka kulkee risteysalueella sijaitsevien kahden talon piha-alueiden keskeltä. Kiinteistön hoidettu oleskelupiha rajoittuu suoraan rasiatiehen, myös kiinteistön juomavesikaivo sijaitsee suoraan rasiatien reunassa, noin 2 metriä ajourasta. Huomioitava on, että jopa hakijan toimittama melun leviämismallinnuksen täydennys liikenteen osalta osoittaa melun ylittävän asumiseen käytettävillä alueilla määritetyn päiväaikaisen ohjearvon lähimmän kiinteistön hoidetulla piha-alueella. Mallinnuksen perusteella piha-alueelle tulee 55-60 ja jopa 60- 65 dp.

Tähän valvontajaosto toteaa, että kyseinen rakennus on kunnan rakennustietokannan mukaan talousrakennus ja tarkempien lupatietojen mukaan kysymyksessä on autotalli-varastorakennus. Kyseisen rakennuksen edustaa ei täten voida pitää oleskeluun *tarkoitettuna* piha-alueena, eikä sen ympäristöön tämän vuoksi sovelleta päiväajan ohjearvoja.

Muistutuksen mukaan melumallinnuksissa tulee toiminnan aiheuttama melu mallintaa kokonaisuudessaan. Tämä tarkoittaa, että mm. toiminnan meluisat / erityisen häiritsevät toiminnot, toiminnan intensiteetin vaihtelut (louhostoiminnan eri työvaiheet) sekä taustamelu tulee huomioida melumallinnuksessa. Taustamelun huomiotta jättäminen on ELY-keskusten meluntorjuntaa koskevan selvityksen mukaan selvä mittausvirhe. Hakijan nyt täydennyksenä esittämässä melumallinnuksissa on tarkasteltu ainoastaan louhosliikenteen melua. Vaatimustenmukaisessa melumallinnuksessa tulee olla mukana louhoksen synnyttämä melu louhostoiminnan eri työvaiheissa, yhdistettynä liikenteen meluvaikutukseen. Hakijan esittämät melumallinnukset ovat näin ollen olennaisesti puutteelliset.

Tähän valvontajaosto toteaa, että toiminnan meluvaikutuksia on selvitetty kolmella eri mallinnuksella. Varsinaisen kalliokiviainesten ottamis- ja murskaustoiminnan aiheuttamia vaikutuksia on selvitetty 16.12.2019 päivätyllä melumallinnuksella. Mallinnuskarttojen perusteella naapurustolle eniten melua aiheuttavat vaiheet ovat 5 ja 6, joiden aikana toiminta aiheuttaa pahimmillaan LAeq, 7-22 44 dB melutason risteysalueen kiinteistöjen pihapiireissä. Toiminnasta aiheutuvan liikenteen meluvaikutuksia on selvitetty tarkemmin 14.12.2024 päivätyllä melumallinnuksella. Hakemuksen mukaisilla maksimimäärillä (50 käyntiä vuorokaudessa) melutasot jäävät Lierantien ja hakemusalueelle johtavan metsäautotien risteysalueella tasolle LAeq, 7-22 45-38 dB. Kummassakin mallinnuksessa tulokset jäävät selvästi päiväaikaisen ohjearvon 55 dB alapuolelle. Luvassa on edellytetty (lupamääräys 14) toiminnanaikaisen melutason (sis. liikenne) mittaamista lähimmissä häiriintyvissä kohteissa toiminnan alkaessa ja tarvittaessa myöhemminkin. Näin voidaan varmistaa toiminnan aikainen todellinen melutaso ja ryhtyä toimenpiteisiin, mikäli ylityksiä todetaan. Lisäksi luvassa on edellytetty kiinnittämään erityistä huomiota pohjoisen ja pohjois-koillisen suuntaan kohdistuvien meluhaittojen ehkäisyyn ja sijoittamaan riittävän korkea meluvalli siten, että melun ohjearvojen alittumisesta voidaan varmistua. Kun otetaan huomioon melumallinnusten tulokset, toiminta-aikojen ja liikennemäärien rajoitukset sekä muut luvassa annetut määräykset, ei toiminnasta arvioida aiheutuvan kohtuutonta haittaa toiminta-alueen läheisyydessä tai Lierantien varressa sijaitseville kiinteistöille.

Muistutuksessa todetaan, että erityinen haitta syntyisi tämän lisäksi metsäautotien risteyksessä sijaitsevalle kiinteistölle siksi, että metsäautotie sijaitsee tällä kiinteistöllä rasi-tienä. Rasite on perustettu nimenomaan metsäautotielle, jonka käyttö poikkeaa täysin hakijan esittämästä tienkäytöstä. Käyttötarkoituksen muutos muuttaisi rasitteen vaikutusta olennaisesti ja selvästi kohtuuttomasti. Yksityistielain mukaan rasitteena oleva tieoikeus, ei saa aiheuttaa huomattavaa haittaa millekään kiinteistölle tai muulle rekisteriyksikölle taikka ennestään olevan tien tieosakkaalle

Tähän valvontajaosto toteaa, että yksityistielaki ei lukeudu luvan myöntämisen edellytysten taustalla oleviin lakeihin, eikä lupaa voi sen perusteella jättää myöntämättä.

Hämeen ELY-keskuksen lausunnossa on todettu, että louhoksen paikoin noin 15 m korkeiden reunojen jättäminen pystysuoriksi, ei aitaamisesta huolimatta ole turvallisuuden ja maisemanhoidon kannalta hyvä ratkaisu. Ottaminen tulee suunnitella siten, että luiskat voidaan muotoilla alueen turvallisuuden ja maisemanhoidon kannalta riittävän loiviksi ja jälkihoitaa, mikäli ottaminen ei jatku nyt haetun oton jälkeen. Tähän valvontajaosto toteaa, että lupamääräyksen 31 mukaan ottamisalueen luiskat on rakennettava kaltevuuteen 1:2 tai loivemmiksi. Lisäksi määräyksessä on edellytetty toimittamaan tarkempi jälkihoitosuunnitelma valvontaviranomaiselle hyväksyttäväksi ennen kuin ottotoiminta etenee ottoalueen lounaisosaan ja ennen kuin maisemointitoimenpiteisiin ryhdytään.

Päijät-Hämeen ympäristöterveyden lausunnon mukaan hakija tulisi velvoittaa tarkkailemaan pohjaveden laatua ja pinnankorkeutta kattavasti toiminta- alueella. Tarkkailutiheys ja tutkittavat parametrit tulisi yksilöidä lupaehdoissa. Lausunnon kohta on huomioitu lupamääräyksellä 20, jossa edellytetään pohjaveden laadun ja määrän tarkkailua ottoalueen itäpuolella sijaitsevista talousvesikaivoista.

Hollolan kunnan kehitys- ja kaavoituspalveluiden mukaan luontoselvitys olisi aiheellista uusia ennen yhteisluvan myöntämistä sen varmistamiseksi, ettei EU IVa direktiivilajien kuten kirjoverkkoperhosen elinympäristöjä hankkeella vaarannettaisi. Tähän valvontajaosto toteaa, että Hämeen ELY-keskus on lausunnossaan katsonut aikaisemmin laaditun luontoselvityksen ja siihen

tehdyn ajantasaisuusarvion riittäväksi, eikä näe tarpeelliseksi päivittää luontoselvitystä maastokäynneillä.

### Toiminnan aloittaminen muutoksenhausta huolimatta

Maa-aineslain 21 §:n 1 momentin mukaan ainesten ottaminen voidaan aloittaa lupapäätöksen tultua lainvoimaiseksi. Lain 21 §:n 2 momentin mukaan lupaviranomainen voi kuitenkin perustellusta syystä ja edellyttäen, ettei täytäntöönpano tee muutoksenhakua hyödyttömäksi, luvan hakijan pyynnöstä lupapäätöksessä määrätä, että ainesten ottaminen voidaan muutoksenhausta huolimatta aloittaa lupapäätöstä noudattaen, jos hakija asettaa hyväksyttävän vakuuden niiden haittojen, vahinkojen ja kustannusten korvaamisesta, jotka päätöksen kumoaminen tai luvan muuttaminen voi aiheuttaa.

Ympäristönsuojelulain 198 §:n mukaan toimintaa ei saa aloittaa tai muuttaa ennen kuin siihen oikeuttava lupapäätös on lainvoimainen. Ympäristönsuojelulain 199 §:n mukaan lupaviranomainen voi kuitenkin luvan hakijan pyynnöstä perustellusta syystä ja edellyttäen, ettei täytäntöönpano tee muutoksenhakua hyödyttömäksi, määrätä, että toiminta voidaan muutoksenhausta huolimatta aloittaa lupapäätöstä noudattaen.

Hakija on hakenut toiminnan aloittamislupaa muutoksenhausta huolimatta. **Lupaa toiminnan aloittamiseksi muutoksenhausta ei myönnetä.** Lupaviranomainen katsoo, että toiminnan aloittaminen ennen lainvoimaiseksi tuloa tekisi muutoksenhaun hyödyttömäksi, sillä kysymyksessä on alue, jota ei ole ennestään avattu maa-ainesten ottamiselle. Alueen palauttaminen luonnontilaiseen tilaan olisi käytännössä mahdotonta. Kyseessä on uusi toiminta, jolla ei ole aikaisempaa ympäristönsuojelulain tai maa-aineslain mukaista lupaa.

### Käsittelymaksu ja sen määräytyminen

Hollolan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen taksassa todetaan, että maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain mukaisen yhteisluvan käsittelyn maksuista määrätään kunnan maa-ainestaksassa.

Tarkastusmaksut: Maa-ainestaksan 2.1 §:n mukaan ottamissuunnitelmaa kohti perusmaksu on 210,00 €. Perusmaksun lisäksi peritään hakemuksessa otettavaksi esitetyn maa-aines määrän tilavuuden mukaan 0,007 €/m<sup>3</sup>, kuitenkin vähintään 140,00 €. Maa-aineslain 4 a §:n mukaisesta maa-ainesluvan ja ympäristölupahakemuksen yhteiskäsittelystä peritään maa-aineslupahakemuksesta em. maksu ja ympäristöluvan osuutena 50 % toiminnan ympäristönsuojelulain mukaisen taksan maksusta. Ympäristönsuojeluviranomaisen taksan mukaan ympäristönsuojelulain 41 §:ssä (Luvan hakeminen samalla toiminta-alueella sijaitseville toiminnoille) tarkoitetun lupa-asian käsittelystä peritään yhdistetty maksu siten, että perusmaksultaan kalleimman toiminnan lupamaksuun lisätään muiden toimintojen osuutena 50 % näiden toimintojen maksusta. Ympäristönsuojeluviranomaisen taksan mukaan kivenlouhinnan ympäristölupamaksu on 4080 euroa ja kiinteän tai tietylle alueelle sijoitettavan siirrettävän murskaamon ympäristölupamaksu on 4 080 euroa. Ympäristönsuojeluviranomaisen taksassa todetaan lisäksi: *"mikäli tuomioistuimien palauttaa asian uudelleen käsiteltäväksi, peritään asian käsittelystä tämän taksan mukainen maksu, josta vähennetään, mitä samassa asiassa aikaisemmin annetusta ympäristönsuojeluviranomaisen päätöksestä on peritty."* Koska tämä mainitaan vain ympäristönsuojeluviranomaisen taksassa, koskee se vain ympäristöluvan osuutta. Ympäristöluvan osuutena on vuonna 2020 tehdyssä päätöksessä laskutettu 1020 euroa.

Käsittelymaksu muodostuu seuraavasti:

- ottamissuunnitelman tarkastuksen perusmaksu 210 €
- maa-aines määrän tilavuuden mukaan  $0,007 \text{ €/m}^3 \cdot 400\,000 \text{ m}^3 = 2800 \text{ €}$
- puolet ympäristöluvan käsittelymaksusta  $\rightarrow (4080 \text{ €} + 2040 \text{ €}) / 2 = 3060 \text{ €}$
- Näin ollen käsittelymaksu on  $210 \text{ €} + 2800 \text{ €} + 3060 - 1020 \text{ €} = \underline{\underline{5050 \text{ €}}}$

Lisäksi peritään kuulemiskulut seuraavasti:

Naapurin tai asianosaisten kuuleminen  $50,00 \text{ €/kuultava} : 62 \cdot 50 \text{ €} = \underline{\underline{3100 \text{ €}}}$

Hakemuksesta kuuluttaminen/lehti-ilmoitus: 400 €



Lasku lähetetään erikseen.

### Valvontamaksu

Vuosittainen valvontamaksu määräytyy Hollolan kunnan maa-ainestaksan 3 §:n mukaan seuraavasti: Lupapäätöksessä otettavaksi myönnetyn vuotuisen maa-ainesten määrän mukaan 0,04 €/m<sup>3</sup>, kuitenkin vähintään 210 €. Maa-ainelain ja ympäristönsuojelulain mukaisen yhteisluvan valvonnasta peritään yhdistetty maksu siten, että maa-ainesluvan valvontamaksuun lisätään ympäristöluvan osuutena 50 % toiminnan ympäristönsuojelulain mukaisen taksan valvontamaksusta.

Valvontamaksu muodostuu seuraavasti:

Maa-aines määrän mukainen maksu  $0,04 \text{ €/m}^3 \cdot 26\,000 \text{ m}^3 = 1\,040 \text{ €}$

Ympäristönsuojeluviranomaisen taksan mukainen ympäristöluvan valvontamaksu  $255 \text{ €} / 2 = 127,5 \text{ €}$

Vuosittainen valvontamaksu on näin ollen **1167,5 €**.

Valvontamaksua voidaan tarkistaa kulloinkin voimassa olevan taksan mukaisesti.

### **Päätöksestä tiedottaminen**

Päätös annetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella siten kuin ympäristönsuojelulain 85 §:ssä on säädetty. Päätös pidetään nähtävänä Hollolan kunnan verkkosivuilla vähintään kuulutusajan.

### **Sovelletut säännökset**

- Maa-aineslaki (555/1981): 3, 6 §
- Ympäristönsuojelulaki (527/2014): 48, 49 §
- Hallintolaki (434/2003): 31 §
- Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (713/2014): 3, 4 §
- Valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta (926/2005): 2 §
- Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista (VnP 993/1992)
- Hollolan kunnan hallintosääntö (voimaan 1.5.2019)
- Hollolan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen taksa (voimaan 4.5.2016)
- Hollolan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen maa-ainestaksa (voimaan 1.7.2016)

### **Viranomaisohjeet ja muu aineisto**

- Paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT), Ympäristöasioiden hallinta kiviainestuotannossa (Suomen ympäristökeskus 2010)
- Maa-ainesten kestävä käyttö -opas (Ympäristöministeriö 2009)
- Hämeen läänin luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kalliioalueet, Osa I ja Osa II (Suomen ympäristökeskus, luonto- ja maankäyttöyksikkö 1996)
- Kalataloudellisesti ja luonnonsuojellisesti arvokkaat pienvedet Etelä-Hämeessä (Uudenmaan ympäristökeskus 1996)
- Päijät-Hämeen monimuotoisuuden tilan seurantaohjelma 2006—2008 (Hämeen Ympäristökeskus 2008)

### **Muutoksenhaku**

Tähän päätökseen voi hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen. Muutoksenhakuohjeet päätöksen liitteenä.

Päätöspäivä on 21.5.2025